

Vill du ta del av
kommande publikationer?
Ladda ner och prenumerera på
våra statistikrapporter här:

[afaforsakring.se/
statistikrapporter](https://afaforsakring.se/statistikrapporter)

Sjukfrånvaro med psykisk diagnos

Oktober 2023

Vi arbetar förebyggande

Afa Försäkring ägs av arbetsmarknadens parter och administrerar kollektivavtalad försäkring. Våra största uppdragsgivare är Kommuner och regioner. Varje år satsar våra ägare och uppdragsgivare cirka 300 miljoner kronor genom Afa Försäkring på insatser som ska stötta arbetsgivare och anställda i deras förebyggande arbete. På så vis bidrar vi till minskad ohälsa och färre arbetsskador på landets arbetsplatser.

Grunden i vårt förebyggande arbete är vår skadedatabas, som innehåller 16 miljoner försäkringsärenden. Ur skadedatabasen kan vi ta fram statistik om vilka yrken och arbetsuppgifter som är förknippade med olika skador och sjukdomar. Statistiken används bland annat som beslutsunderlag för den forskning vi finansierar inom arbetsmiljö och hälsa.

För att göra informationen tillgänglig för allmänheten presenterar vi varje år aktuell statistik i vår årsrapport och i flera delrapporter. Årsrapporten är mer generell medan delrapporterna belyser specifika områden, till exempel sjukfrånvaro med psykisk diagnos, som den här rapporten.

Vår vision är att alla ska ha en trygg vardag.

Läs mer på afaforsakring.se



Innehåll

| | |
|---|----|
| Om rapporten | 4 |
| Sammanfattning | 7 |
| Bakgrund | 8 |
| Långvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos | 12 |
| Risk för långvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos | 14 |
| Risk för långvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos per åldersgrupp | 16 |
| Vilka psykiska diagnoser ligger bakom långvarig sjukfrånvaro? | 20 |
| Sjukfallens längd | 24 |
| Risk för långvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos per yrkesgrupp | 27 |
| Fördjupning yrkesgrupper | 34 |
| Socialt arbete | 35 |
| Städare och fönsterputsare | 39 |
| Risk för långvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos per län | 43 |
| Samsjuklighet | 46 |
| Månadsersättning med psykisk diagnos | 50 |
| Vilka psykiska diagnoser leder till månadsersättning? | 52 |
| Kortvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos | 54 |
| Risk för kortvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos | 57 |
| Risk för kortvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos per åldersgrupp | 58 |
| Vilka psykiska diagnoser ligger bakom kortvarig sjukfrånvaro? | 59 |
| Risk för kortvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos per yrkesgrupp | 60 |
| Förebyggande åtgärder | 64 |



Om rapporten

Den här rapporten bygger på statistik över försäkringsärenden från Afa Försäkrings skadedatabas och handlar om långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos* för anställda inom Kommuner och regioner och privatanställda arbetare. För privatanställda arbetare redovisas också statistik för kortvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos*.

Rapporten visar bland annat vilka diagnoser som är vanligast vid sjukfrånvaro med *psykisk diagnos*, och vilka yrkes- och åldersgrupper som har högst risk att drabbas.

Sjukfallen som redovisas är sjukfall som har gett ersättning i Afa Försäkrings sjukförsäkring avtalsgruppsjukförsäkring (AGS, AGS-KL). Arbetssjukdomar med *psykisk diagnos* ersätts av trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA, TFA-KL) och ingår inte i rapporten.

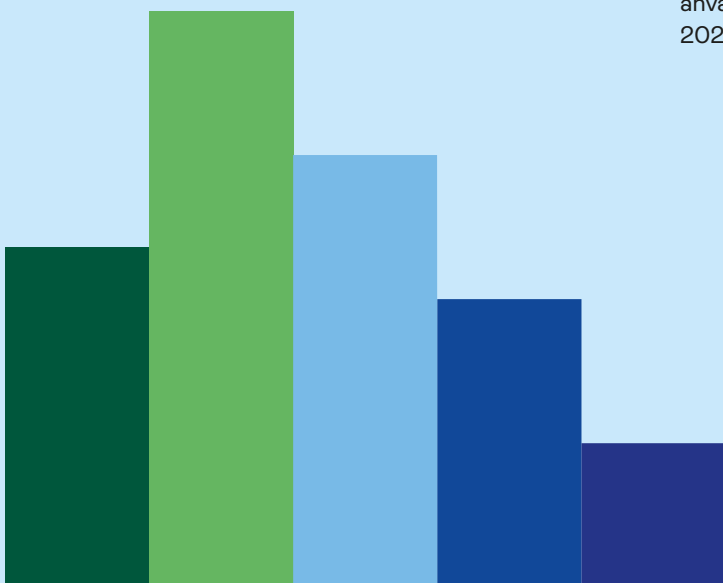
Vi har i arbetet med rapporten studerat 269 034 långa och 61 369 korta sjukfall med *psykisk diagnos* som har inträffat under perioden 2007–2021. Statistiken redovisas efter insjuknandeår, det vill säga det år som sjukfallet påbörjades.

Afa Försäkrings skadedatabas är en dynamisk databas. Det betyder att sjukfall kan rapporteras in i efterhand, vilket ger en eftersläpning i inflödet av försäkringsärenden.

Normalt beräknar vi att det tar cirka två år innan majoriteten av de sjukfall som har inträffat under ett insjuknandeår har rapporterats in till Afa Försäkring. Uppgifterna för 2022 är preliminära.

I rapporten är risken, det vill säga antalet sjukfall per 1 000 sysselsatta, beräknad för perioden 2007–2021. För 2022 har vi gjort en uppskattning baserad på ärenden inrapporterade till och med 30 juni 2023.

Varje insjuknandeår är avläst 31 december året efter insjuknandeåret. Till beräkningarna har sysselsättningsstatistik från Statistiska centralbyråns yrkesregister använts. Statistiken finns tillgänglig fram till och med 2021. För 2022 har vi gjort en preliminär uppskattning.



Afa Försäkring registrerar diagnoskoder enligt klassificeringsstandarderna ICD-10 (Socialstyrelsen, 2023). Med *psykisk diagnos* menar vi diagnoser som tas upp inom diagnoskapitlet Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar (F00-F99).

I **tabell A** redovisas vilka diagnoser som ryms inom detta kapitel. Rapporten fokuserar främst på de tre diagnosgrupper som står för flest sjukfall: *förstämmningssyndrom*, *ångestsyndrom* och *reaktion på svår stress*.

Tabell A

Undergrupper inom diagnoskapitlet Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar (F00-F99).

| Diagnosgrupp | | Exempel |
|----------------|---|---|
| F00-F09 | Organiska, inklusive symtomatiska, psykiska störningar | Demenssjukdomar, lindrig kognitiv störning |
| F10-F19 | Psykiska störningar och beteendestörningar orsakade av psykoaktiva substanser | Alkoholrelaterade psykiska diagnoser |
| F20-F29 | Schizofreni, schizotypa störningar och vanföreställningssyndrom | Psykos, Schizofreni |
| F30-F39 | Förstämmningssyndrom | Depressiv episod, recidiverande depressioner, bipolär sjukdom |
| F40-F42 | Ångestsyndrom | Generaliserat ångestsyndrom, blandade ångest- och depressionstillstånd |
| F43 | Reaktion på svår stress | Akut stressreaktion, utmattningssyndrom, PTSD |
| F44-F48 | Övriga diagnoser inom neurotiska, stressrelaterade och somatoforma syndrom | Kroniskt somatoformt smärtsyndrom |
| F50-F59 | Beteendestörningar förenade med fysiologiska rubbningar och fysiska faktorer | Ätstörningar |
| F60-F69 | Personlighetsstörningar och beteendestörningar hos vuxna | Emotionellt instabil personlighetsstörning (Borderline) |
| F70-F79 | Psykisk utvecklingsstörning | Lindrig psykisk utvecklingsstörning |
| F80-F89 | Störningar av psykisk utveckling | Aspergers syndrom, autism |
| F90-F98 | Beteendestörningar och emotionella störningar med debut vanligen under barndom och ungdomstid | ADHD, ADD |
| F99-F99 | Ospecificerad psykisk störning | Psykisk störning ej specificerad på annat sätt |

Försäkringen som är grunden för statistiken i rapporten:

AGS

AGS-KL

Sjukförsäkringen

Avtalsgruppsjukförsäkringen, AGS, omfattar arbetare inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO och Fremia/LO. Fremia är en arbetsgivarorganisation för kooperativa och idéburna företag. AGS lämnar i normalfallet ersättning från och med dag 15 i ett sjukfall.

AGS-KL omfattar anställda i kommuner, regioner, Svenska kyrkan och Sobonaföretag. Sobona är en arbetsgivarorganisation för företag som är verksamma inom kommun- och regionnära verksamheter. AGS-KL lämnar i normalfallet ersättning från och med dag 91 i ett sjukfall.

Sjukförsäkringen omfattar inte statligt anställda eller tjänstemän inom det privata avtalsområdet. Sjukförsäkringen ger ett komplement till sjukpenning eller sjuk- eller aktivitetsersättning från Försäkringskassan och sjukfrånvaron behöver inte vara arbetsrelaterad.

Långa sjukfall

Grunden för avsnitten om långa sjukfall är sjukfall som har gett ersättning i Afa Försäkrings sjukförsäkring avtalsgruppsjukförsäkring (AGS, AGS-KL). Med ett långt sjukfall menar vi en sjukskrivning som har pågått i mer än 90 dagar eller lett till sjuk- eller aktivitetsersättning, hos Afa Försäkring kallad månadsersättning. Aktivitetsersättning är en tidsbegränsad ersättning som Försäkringskassan kan bevilja unga i åldern 19–29 år.

Korta sjukfall

Avtalsgruppsjukförsäkringen för privatanställda arbetare, AGS, lämnar i normalfallet ersättning från och med dag 15 i ett sjukfall. För privat sektor är det därför möjligt att redovisa statistik för korta sjukfall, vilket vi definierar som sjukfall som pågått mellan 15 och 90 dagar. AGS-KL, som ersätter sjukfall inom Kommuner och regioner, lämnar i normalfallet ersättning från och med dag 91 och det är därför inte möjligt att redovisa korta sjukfall för denna yrkesgrupp.

Kompletterande statistik

Afa Försäkring registrerar diagnoskoder enligt kodsystemet ICD-10 som administreras av Socialstyrelsen (Socialstyrelsen, 2023). Yrkesgrupperna i rapporten baseras på Standard för svensk yrkesklassificering, SSK (Statistiska centralbyrån, 2012), och uppgifter om antalet sysselsatta kommer från Statistiska centralbyråns yrkesregister. I rapporten är risken, det vill säga antalet sjukfall per 1 000 sysselsatta, beräknad för perioden 2007–2021. Till beräkningarna har sysselsättningsstatistik från yrkesregistret använts. Statistiken finns tillgänglig fram till och med 2021. För 2022 har vi gjort en preliminär uppskattning.

Statistiska centralbyråns yrkesregister innehåller information om den arbetande befolkningens yrkestillhörighet. Informationen gäller det yrke individen ansetts ha haft i november under referensåret och den ålder som han eller hon har uppnått vid årets slut. Statistiken omfattar alla som är 16 år eller äldre och som under referensåret ansetts ha varit förvärvsarbetande i november månad och folkbokförda i Sverige 31 december. Fram till och med 2018 räknas en person som förvärvsarbetande om han eller hon arbetat i minst en timme per vecka i november månad. Från och med 2019 räknas en person som förvärvsarbetande om han eller hon fått en lön i november månad som överstiger 99 kronor eller bedrivit aktiv näringsverksamhet.

Sammanfattning



Rapporten beskriver långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos* för anställda inom avtalsområdet Kommuner och regioner och för privatanställda arbetare inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO. För privatanställda arbetare redovisas också kortvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos*.

1 *Psykiska diagnoser* är den vanligaste orsaken till långvarig sjukfrånvaro för både kvinnor och män inom Kommuner och regioner och för kvinnor inom Svenskt Näringsliv/LO. För män inom Svenskt Näringsliv/LO är *muskuloskeletal diagnos* vanligast och *psykiska diagnoser* näst vanligast.

2 *Förstämningssyndrom* (t.ex. *depression*), *reaktion på svår stress* och *ångestsyndrom* ligger bakom 9 av 10 sjukfall med *psykisk diagnos*.

3 Risken för långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos* minskade mellan 2015 och 2020 men ökade något 2021.

4 Kvinnor har mer än dubbelt så hög risk som män för sjukfrånvaro med *psykisk diagnos*.

5 Tittar vi på all långvarig sjukfrånvaro oavsett diagnos kan vi se att risken ökar med åldern och att åldersgruppen 56–64 år har högst risk. För långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos* är risken istället som högst någonstans mitt i livet, oftast i åldersgruppen 36–45 år, för att sedan minska med stigande ålder.

6 Inom Kommuner och regioner har yrkesgruppen *socialt arbete* den högsta risken för långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos*. Inom Svenskt Näringsliv/LO är *städare och fönsterputsare* exempel på en yrkesgrupp med hög risk, speciellt för män.

7 Kvinnor i Dalarna har den högsta risken för långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos*.

Bakgrund

Psykiska och muskuloskeletala diagnoser är de två vanligaste diagnoskapitlen vid långvarig sjukfrånvaro. Tillsammans står de för två av tre långa sjukfall. **Diagram A och B** visar den procentuella fördelningen för *psykiska* och *muskuloskeletala diagnoser* vid långa sjukfall för åren 2007–2021. Diagrammen är uppdelade efter kön och avtalsområde.

Diagram A visar utvecklingen inom avtalsområdet Kommuner och regioner. Andelen *psykiska diagnoser* ökade fram till och med 2016 för både kvinnor och män, men stabiliserades åren därefter. I samband med covid-19-pandemin 2020 minskade andelen *psykiska diagnoser* för båda könen, men ökade sedan 2021. *Psykiska diagnoser* är den vanligaste orsaken till långvarig sjukfrånvaro inom Kommuner och regioner.

Diagram B visar utvecklingen inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO. För kvinnor har andelen *psykiska diagnoser* sedan 2015 gått om andelen *muskuloskeletala diagnoser*. För män ökade andelen *psykiska diagnoser* fram till och med 2016, men är ännu inte i närheten av andelen *muskuloskeletala diagnoser*. I samband med covid-19-pandemin 2020 minskade andelen *psykiska diagnoser* för båda könen, men ökade sedan 2021. *Muskuloskeletala diagnoser* är den vanligaste diagnosen för avtalsområdet i sin helhet.

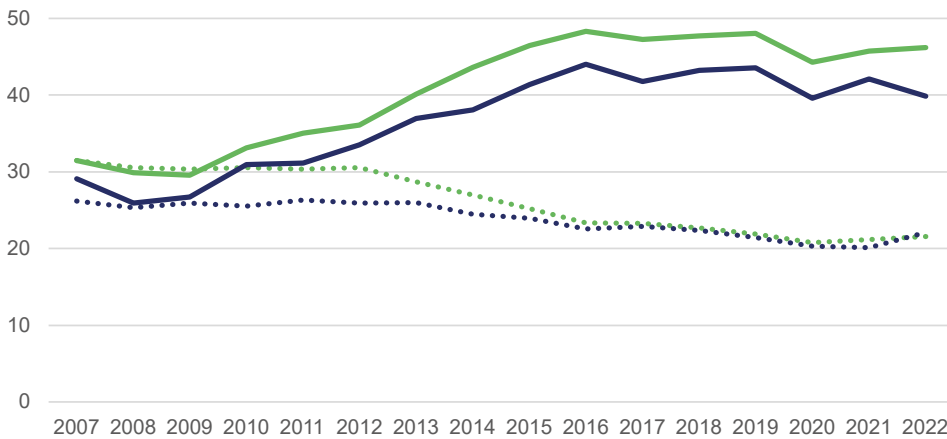
Eftersom *psykisk diagnos* är en av de vanligaste orsakerna till långa sjukfall för både anställda inom Kommuner och regioner och privatanställda arbetare, har vi i den här rapporten valt att titta närmare på detta diagnoskapitel.

Rapporten bygger på statistik över långa sjukfall med *psykisk diagnos*, för anställda inom Kommuner och regioner och arbetare inom privat sektor. Den innehåller också statistik över korta sjukfall med *psykisk diagnos* för arbetare inom privat sektor. Sjukfallen är ersatta i Afa Försäkrings avtalsgruppsjukförsäkring (AGS, AGS-KL). Privatanställda tjänstemän och statligt anställda omfattas inte av Afa Försäkrings sjukförsäkring och ingår därför inte i rapporten. Arbetssjukdomar med *psykisk diagnos* ersätts av trygghetsförsäkring vid arbetskada (TFA, TFA-KL) och ingår inte heller i rapporten.

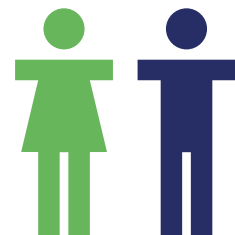


Diagram A

Andel i procent med psykiska eller muskuloskeletala diagnoser av alla långa sjukfall efter kön. Kommuner och regioner.



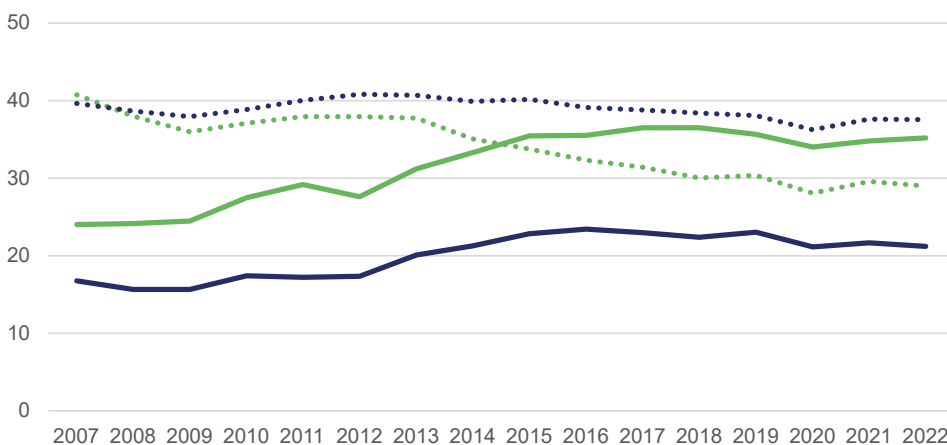
- Psykiska diagnoser kvinnor
- Psykiska diagnoser män
- Muskuloskeletala diagnoser kvinnor
- Muskuloskeletala diagnoser män



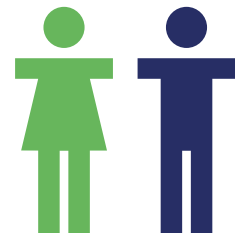
Avläst 2023-06-30.

Diagram B

Andel i procent med psykiska eller muskuloskeletala diagnoser av alla långa sjukfall efter kön. Svenskt Näringsliv/LO.



- Psykiska diagnoser kvinnor
- Psykiska diagnoser män
- Muskuloskeletala diagnoser kvinnor
- Muskuloskeletala diagnoser män



Avläst 2023-06-30.

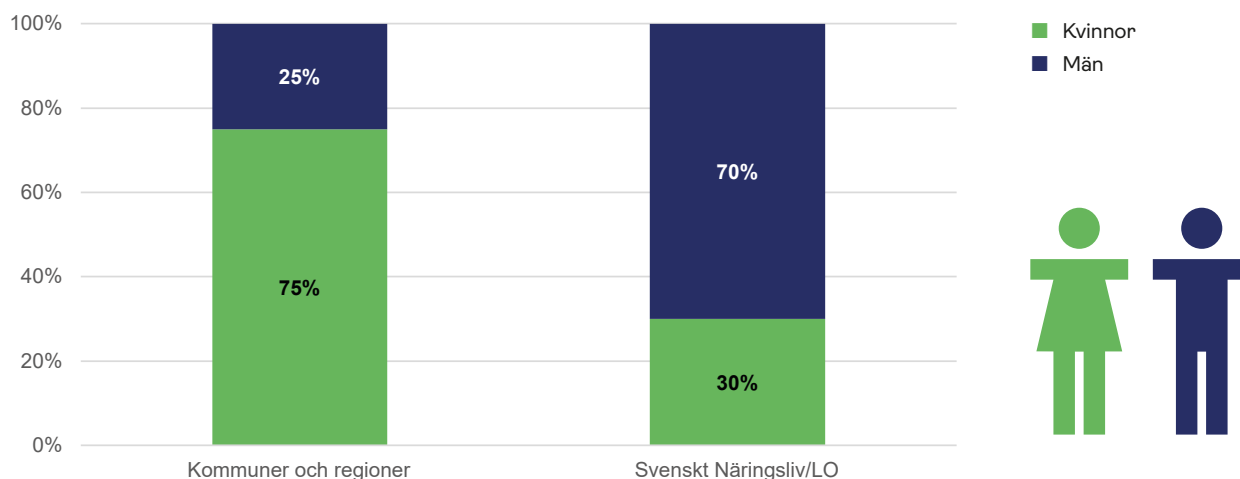
År 2021 sysselsatte Kommuner och regioner nära 1,2 miljoner personer, och avtalsområde Svenskt Näringsliv/LO drygt 1,3 miljoner. Som **diagram C och D** visar skiljer sig både köns- och åldersfördelningen åt mellan avtalsområdena. Tre av fyra sysselsatta inom Kommuner och regioner är kvinnor. Inom Svenskt Näringsliv/LO är förhållandet det omvända: kvinnor utgör 30 procent av de sysselsatta. När det gäller ålder har Kommuner och regioner en mindre andel yngre än Svenskt Näringsliv/LO:

30 procent av de sysselsatta är yngre än 36 år. Motsvarande siffra för Svenskt Näringsliv/LO är 45 procent.

Eftersom de anställda som omfattas av AGS respektive AGS-KL inte är jämförbara saknas det förutsättningar för korrekta jämförelser av långvarig sjukfrånvaro mellan privat sektor och Kommuner och regioner. När vi ändå gör jämförelser mellan de olika avtalsområdena vill vi påminna om att det är olika grupper som jämförs.

Diagram C

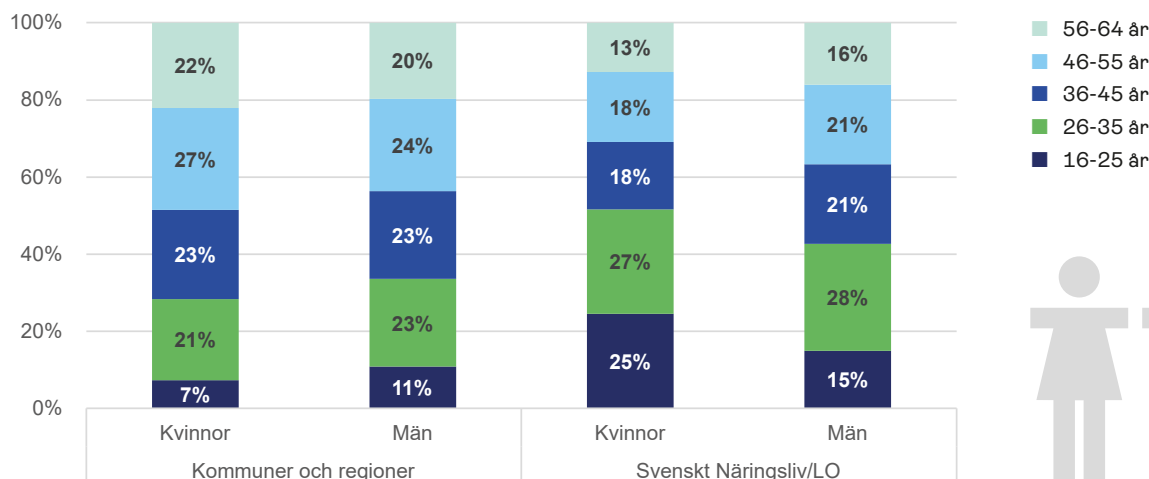
Fördelning av antal sysselsatta 2021 efter avtalsområde och kön.



Källa: Statistiska centralbyrån, SCB.

Diagram D

Fördelning av antal sysselsatta 2021 efter avtalsområde, kön och ålder.



Källa: Statistiska centralbyrån, SCB.



Långvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos

I detta avsnitt redovisas statistik över långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos*. Sjukfallen som redovisas har ersatts av antingen avtalsgruppsjukförsäkringen för privatanställda arbetare, AGS eller avtalsgruppsjukförsäkringen för anställda inom Kommuner och regioner, AGS-KL. Sjukfallen har blivit mer än 90 dagar långa eller lett till beviljad månadsersättning.

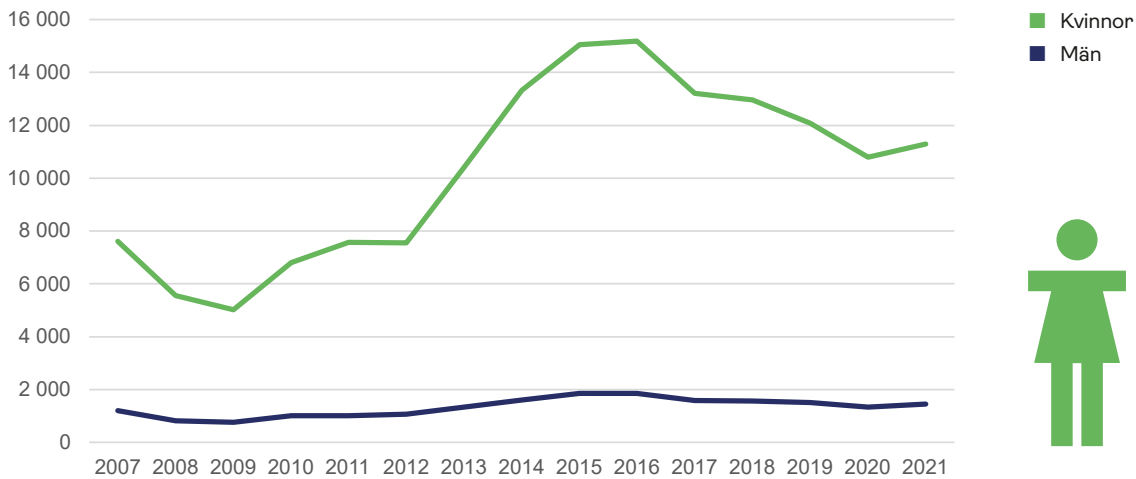
Diagram 1 och 2 visar utvecklingen av antalet långa sjukfall med *psykiska diagnos* uppdelat på avtalsområde och kön. Flest sjukfall inträffade inom Kommuner och regioner. Mellan 2011 och 2015 ökade antalet sjukfall inom båda avtalsområdena. År 2016 bröts utvecklingen och antalet långa sjukfall började minska. Minskningen fortsatte från 2017 till 2020. Den största procentuella minskningen skedde för kvinnor inom Svenskt Näringsliv/LO. Mellan 2020 och 2021 ökade antalet sjukfall igen. De förhållandevis stora svängningarna över tid återfinns även i Försäkringskassans statistik över startade sjukfall med *psykisk diagnos*.

Inom Kommuner och regioner står kvinnor för flest antal långa sjukfall med *psykisk diagnos*. Kvinnorna utgör samtidigt 75 procent av de sysselsatta inom avtalsområdet. I gruppen arbetare inom privat sektor står kvinnor och män för ungefär lika många långa sjukfall med *psykiska diagnos* var, men 70 procent av de sysselsatta är män.

Då antalet sysselsatta skiljer sig mellan avtalsområdena och könen behöver antalet långa sjukfall sättas i relation till sysselsättningen, vilket görs i följande avsnitt.

Diagram 1

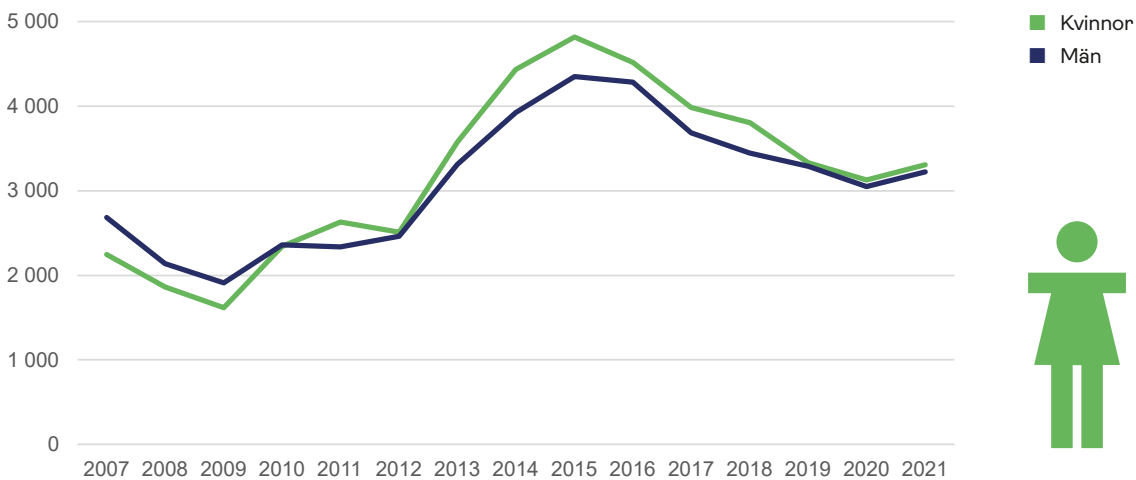
Antal nya långa sjukfall med psykisk diagnos, per kön 2007–2021.
Kommuner och regioner.



Avläst 2023-06-30.

Diagram 2

Antal nya långa sjukfall med psykisk diagnos, per kön 2007–2021.
Svenskt Näringsliv/LO.



Avläst 2023-06-30.

Risk för långvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos

I **diagram 3** redovisas antalet långa sjukfall med *psykisk diagnos* per 1 000 sysselsatta över tid för Kommuner och regioner, även kallat risk för långvarig sjukfrånvaro.

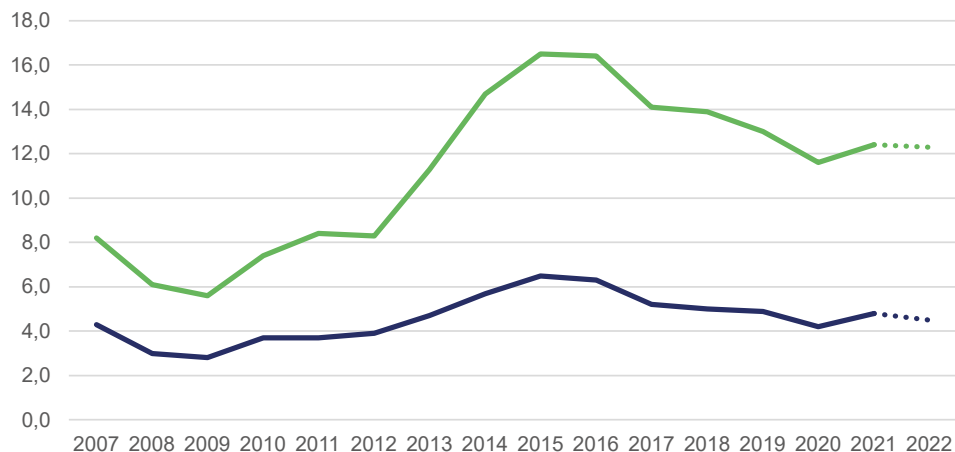
Diagram 4 visar motsvarande för Svenskt Näringsliv/LO. Risken beräknas som antal nya långa sjukfall per 1 000 sysselsatta det aktuella året och är avläst 31 december året efter sjukfallet startade. För 2022 presenteras en uppskattning av risken då det ännu inte finns ett färdigt utfall.

Kvinnor har mer än dubbelt så hög risk som män för långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos* inom båda avtalsområdena. Risken är högre inom Kommuner och regioner än inom Svenskt Näringsliv/LO. De övergripande trenderna över tid har varit likartade för båda könen och båda avtalsområdena.



Diagram 3

Antal långa sjukfall med psykisk diagnos per 1 000 sysselsatta.
Kommuner och regioner.



■ Kvinnor
■ Män

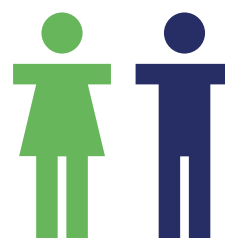
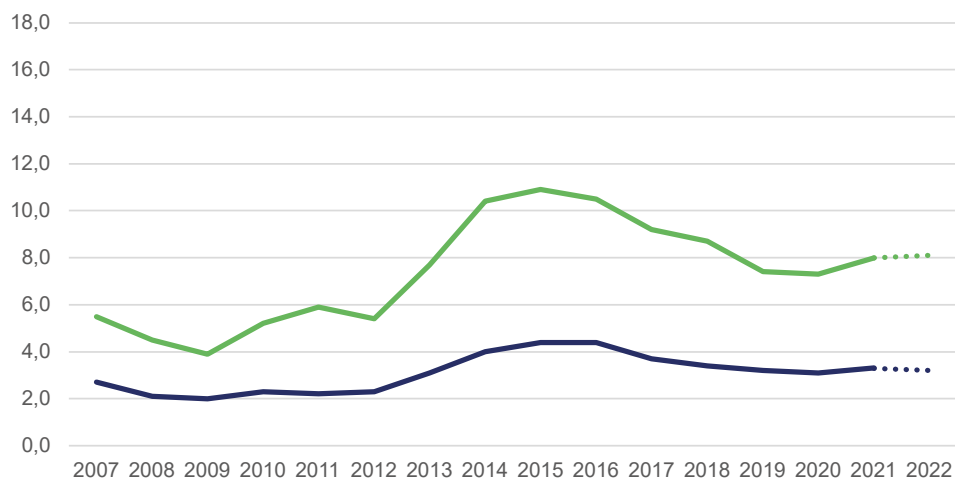
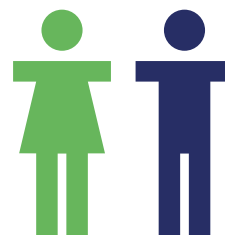


Diagram 4

Antal långa sjukfall med psykisk diagnos per 1 000 sysselsatta.
Svenskt Näringsliv/LO.



■ Kvinnor
■ Män



Risk för långvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos per åldersgrupp

Tittar man på all långvarig sjukfrånvaro oavsett diagnos ökar risken tydligt med åldern och åldersgruppen 56–64 år har den högsta risken. Som **diagram 5–8** visar gäller detta åldersmönster inte för långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos*. För denna typ av sjukfrånvaro är risken istället som högst någonstans mitt i livet, oftast i åldersgruppen 36–45 år, för att sedan minska med stigande ålder. Detta gäller båda könen men är särskilt påtagligt för kvinnor.

Utvecklingen över tid har varit likartad för de olika åldersgrupperna. Om vi jämför seriens startår 2007 med 2021 ser vi att kvinnor i åldern 16–25 år i Kommuner och regioner har haft den procentuellt största ökningen av risk för långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos*.



Diagram 5

Antal långa sjukfall med psykisk diagnos per 1 000 sysselsatta, efter åldersgrupp. Kvinnor, Kommuner och regioner.

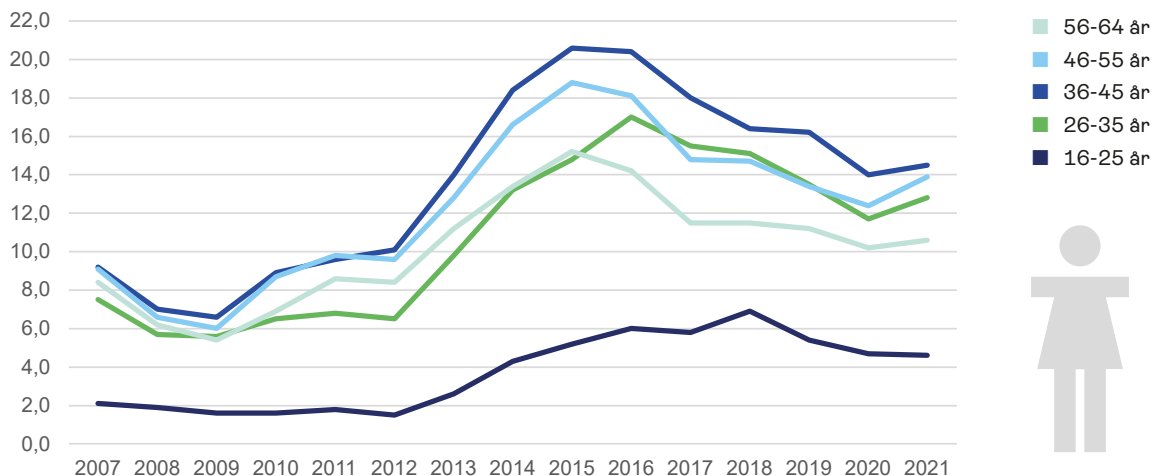


Diagram 6

Antal långa sjukfall med psykisk diagnos per 1 000 sysselsatta, efter åldersgrupp. Män, Kommuner och regioner.

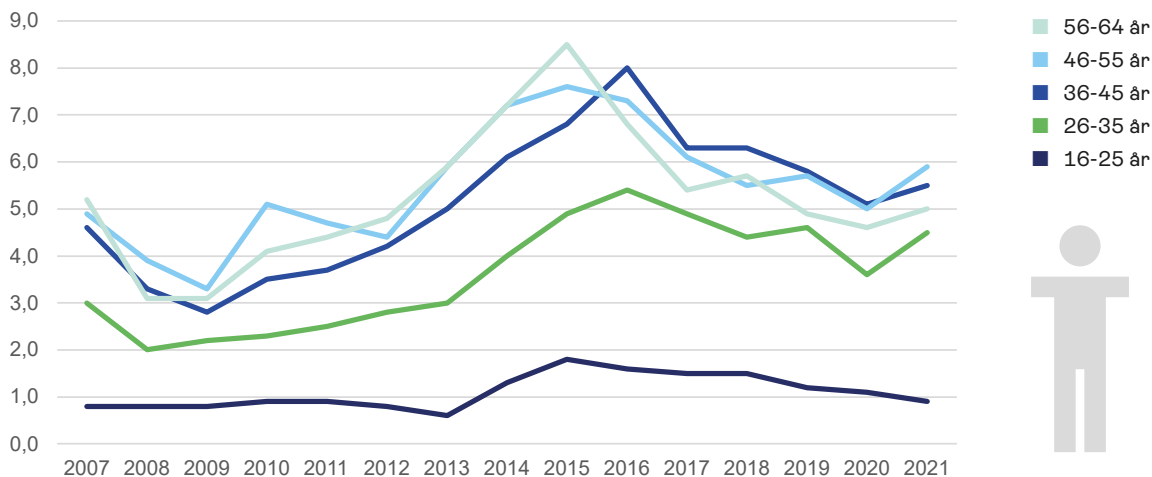


Diagram 7

Antal långa sjukfall med psykisk diagnos per 1 000 sysselsatta, efter åldersgrupp. Kvinnor, Svenskt Näringsliv/LO.

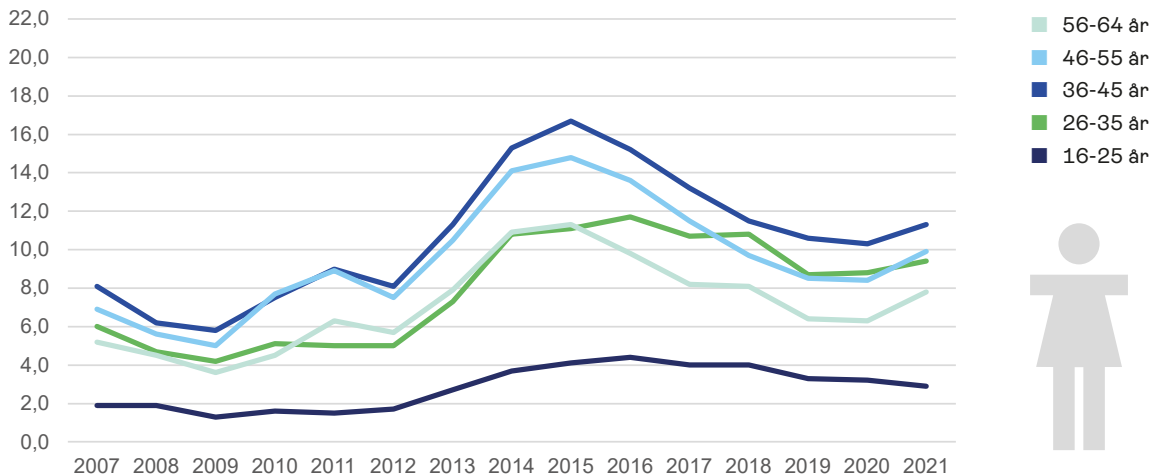
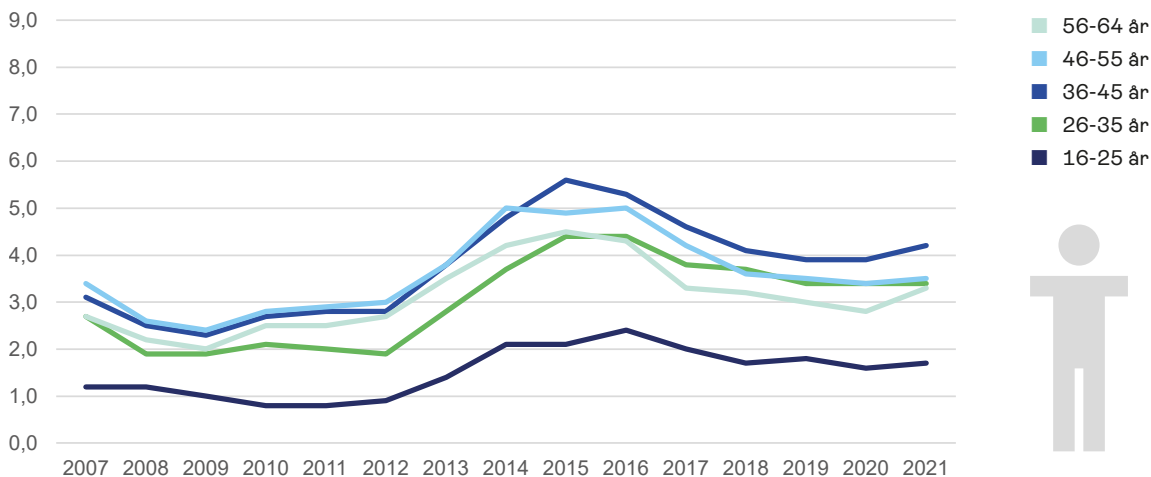


Diagram 8

Antal långa sjukfall med psykisk diagnos per 1 000 sysselsatta, efter åldersgrupp. Män, Svenskt Näringsliv/LO.



Typfall

Den typiska personen som blir långvarigt sjukfrånvarande för psykisk diagnos är en kvinnlig undersköterska i fyrtioårsåldern som är sjukskriven för utmattningssyndrom.



Vilka psykiska diagnoser ligger bakom långvarig sjukfrånvaro?

Diagram 9 och 10 visar fördelningen av de vanligaste psykiska diagnosgrupperna vid långvarig sjukfrånvaro uppdelat på avtalsområde och kön. Inom båda avtalsområdena är *reaktion på svår stress*, där bland annat *utmattningssyndrom* ingår, den vanligaste orsaken till långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos*. Det gäller både kvinnor och män.

Näst vanligast är *förstämningssyndrom*, som framför allt utgörs av *depressionsdiagnoser*. Därefter följer *ångestsyndrom*. De tre diagnosgrupperna står tillsammans för över 90 procent av den långvariga sjukfrånvaron med *psykisk diagnos* inom båda avtalsområdena.

Inom Kommuner och regioner drabbas både kvinnor och män i högre grad av sjukfall som beror på *reaktion på svår stress* än inom Svenskt Näringsliv/LO, där fördelningen mellan *reaktion på svår stress* och *förstämningssyndrom* är jämnare. Inom båda avtalsområdena är det vanligare att kvinnor råkar ut för sjukfall som beror på *reaktion på svår stress* än män, medan män oftare drabbas av sjukfall på grund av *förstämningssyndrom*.

För kvinnor utgörs *övriga psykiska diagnoser* främst av *beteendestörningar* och *emotionella störningar* med debut vanligen under barndom och ungdomstid, till exempel ADHD och ADD. För män utgörs *övriga psykiska diagnoser* främst av *psykiska störningar* och *beteendestörningar* orsakade av *psykoaktiva substanser*, till exempel alkoholberoende.

Under den senaste tioårsperioden har diagnosfördelningen ändrats. Tidigare var *förstämningssyndrom* den vanligaste orsaken till långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos*, nu är *reaktion på svår stress* vanligast. Inom Kommuner och regioner har andelen sjukfall med *förstämningssyndrom* minskat med ungefär 20 procentenheter mellan 2012 och 2021, medan andelen *reaktion på svår stress* har ökat med lika mycket. Inom Svenskt Näringsliv/LO har utvecklingen mellan diagnosgrupperna varit densamma, men med en minskning respektive en ökning på runt 15 procentenheter. Andelen sjukfall på grund av *ångestsyndrom* har legat på ungefär samma nivå under hela perioden.

Diagram 9

De vanligaste diagnosgrupperna vid långvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos, per kön 2021. Kommuner och regioner.

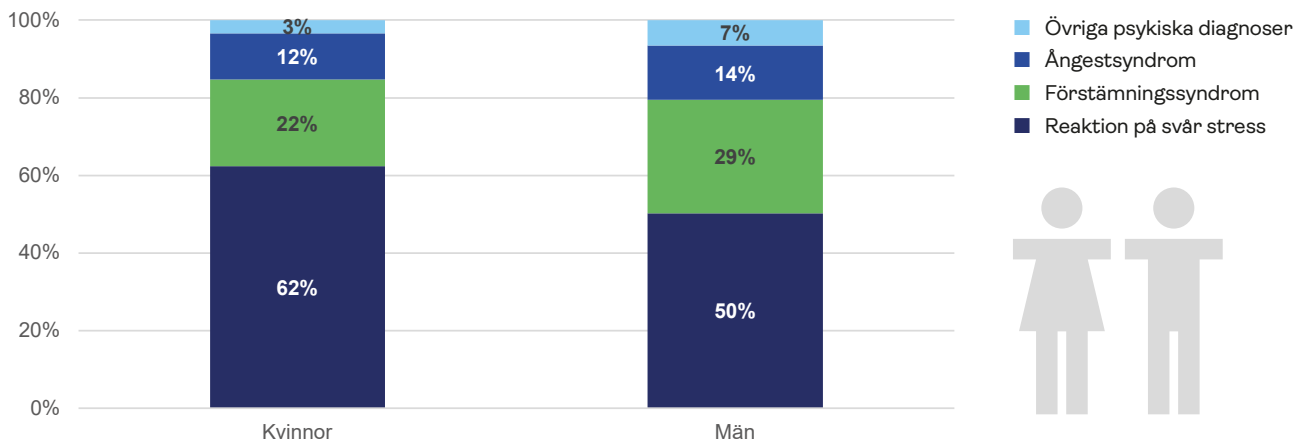


Diagram 10

De vanligaste diagnosgrupperna vid långvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos, per kön 2021. Svenskt Näringsliv/LO.

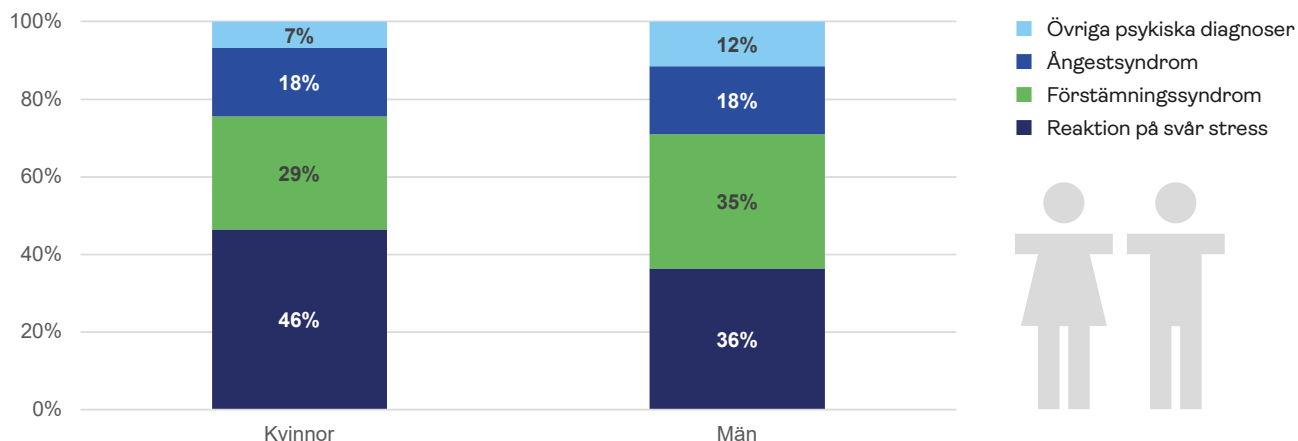


Diagram 11 visar, istället för andelar, risken för långvarig sjukfrånvaro med *reaktion på svår stress*, *förstämningssyndrom*, *ångestsyndrom* samt *övriga psykiska diagnoser*. Diagrammet är uppdelat på avtalsområde och kön. Inom både Kommuner och regioner och Svenskt Näringsliv/LO

har kvinnor tre gånger så hög risk som män för långvarig sjukfrånvaro på grund av *reaktion på svår stress*. Kvinnor har också dubbelt så hög risk som män inom samma avtalsområde för *förstämningssyndrom* och *ångestsyndrom*.

Diagram 11

Antal långa sjukfall med psykisk diagnos per 1000 sysselsatta, per avtalsområde, kön och diagnosgrupp 2021.

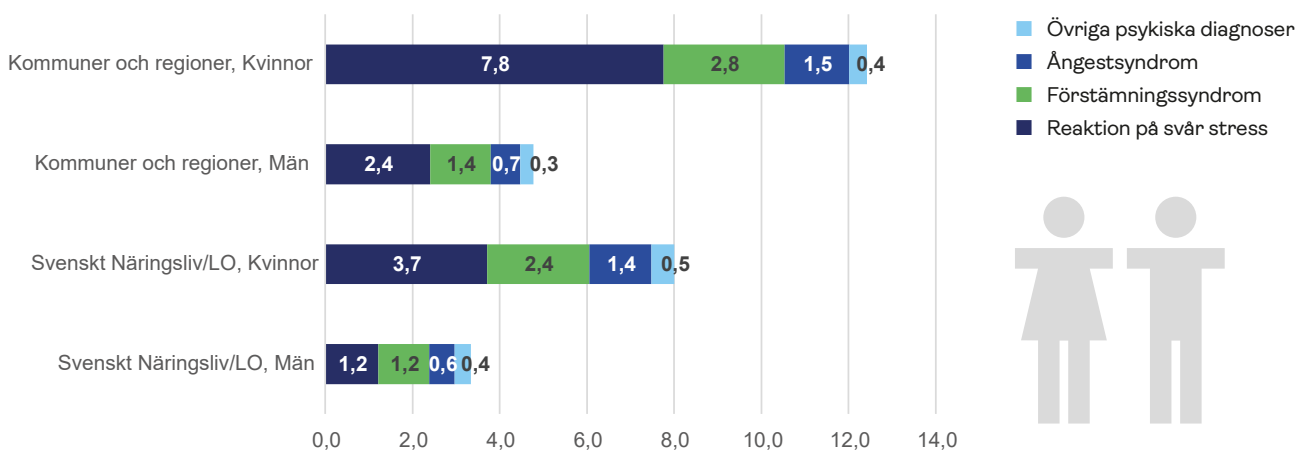


Diagram 12 till 15 visar också risken för långa sjukfall med olika *psykiska diagnoser* per kön och avtalsområde. Diagrammen är även uppdelade på åldersgrupp. Observera att skalorna på y-axlarna skiljer sig åt mellan diagrammen, då risken skiljer sig åt mellan avtalsområde och kön. För män inom Kommuner och regioner är antalet sjukfall för den yngsta åldersgruppen, 16–25 år, för få för att vi ska kunna redovisa risken.

För både kvinnor och män är risken för *reaktion på svår stress* högst någonstans mitt i livet, oftast i åldersgruppen 36–45 år, för att sedan minska med stigande ålder. Risken för *förstämningssyndrom* och *ångestsyndrom* är högst i de något yngre grupperna och minskar också med åldern, framför allt för kvinnor.

Diagram 12

Antal långa sjukfall med psykisk diagnos per 1 000 sysselsatta, per diagnosgrupp och åldersgrupp 2021. Kvinnor, Kommuner och regioner

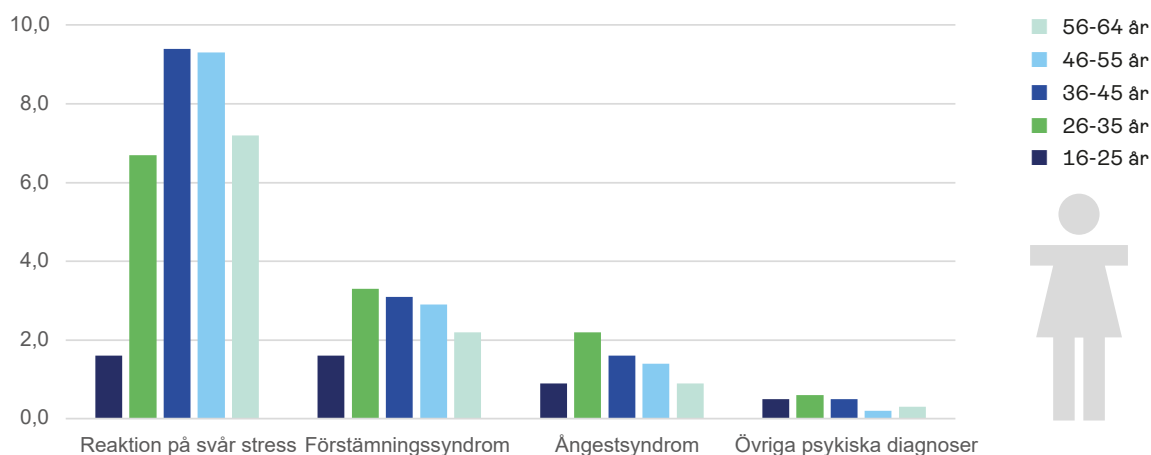


Diagram 13

Antal långa sjukfall med psykisk diagnos per 1 000 sysselsatta, per diagnosgrupp och åldersgrupp 2021. Män, Kommuner och regioner.

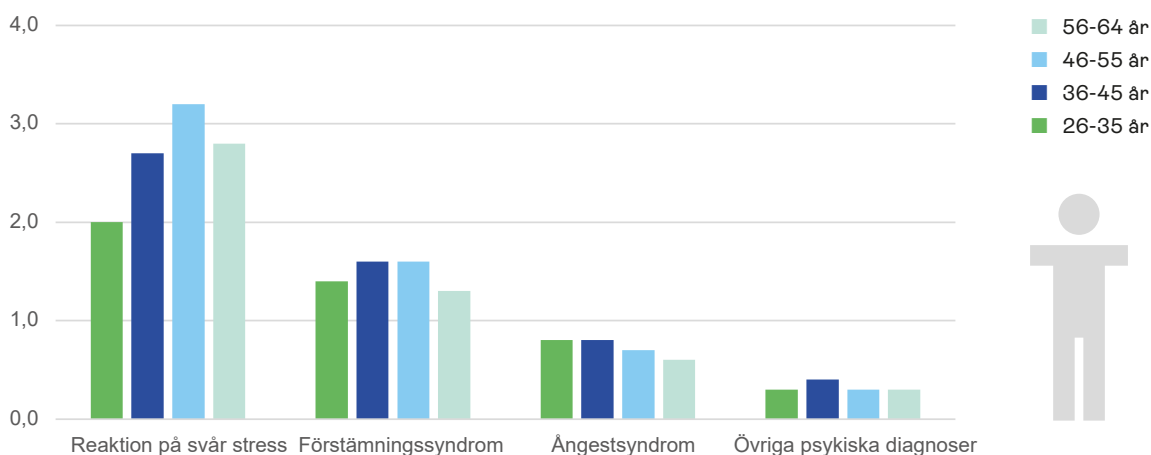


Diagram 14

Antal långa sjukfall med psykisk diagnos per 1 000 sysselsatta, per diagnosgrupp och åldersgrupp 2021.
Kvinnor, Svenskt Näringsliv/LO.

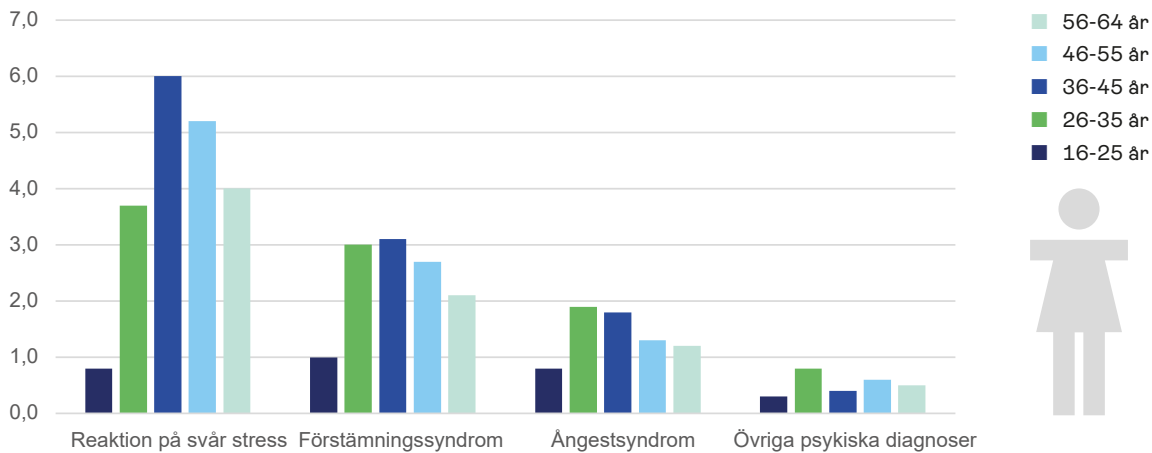
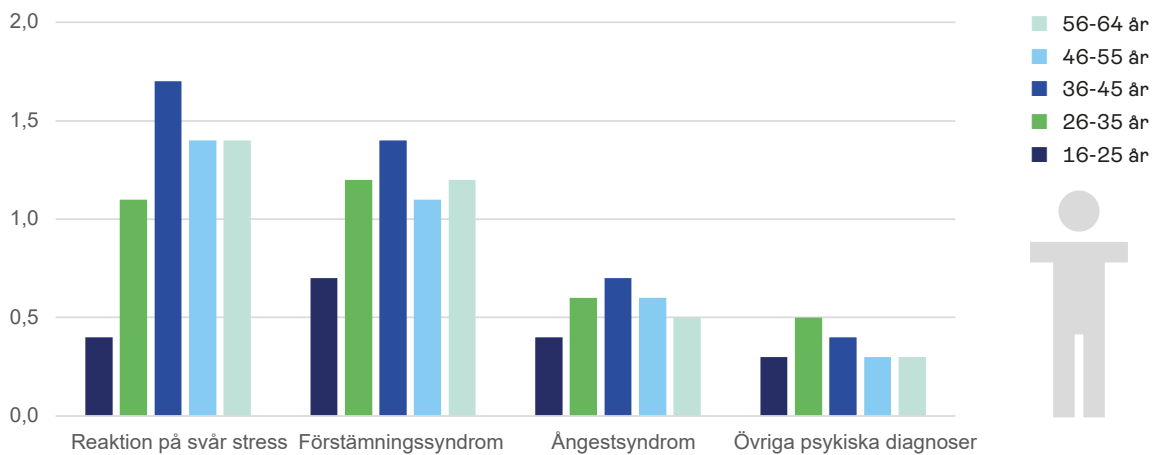


Diagram 15

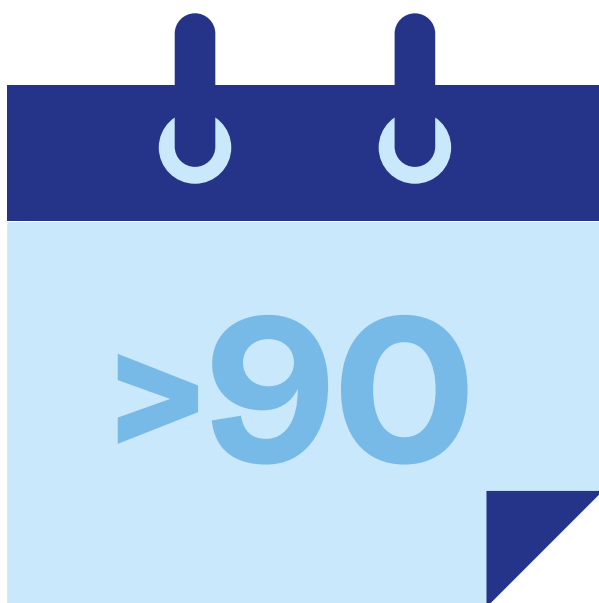
Antal långa sjukfall med psykisk diagnos per 1 000 sysselsatta, per diagnosgrupp och åldersgrupp 2021.
Män, Svenskt Näringsliv/LO.



Sjukfallens längd

I **tabell 1 och 2** redovisas medianlängd för de långa sjukfallen med *psykisk diagnos*, fördelat på det år då sjukfrånvaron påbörjades. Tabellerna är uppdelade på kön och diagnosgrupp. Medianlängd innebär den sjukfallslängd då hälften av sjukfallen har avslutats och hälften fortfarande pågår. Sjukfall som har lett till månadsersättning har vid denna medianberäkning räknats som att de blev 360 dagar långa, samma längd som den maximala sjukfrånvaro som Afa Försäkring betalar ut dagsersättning för. I praktiken pågår de allra flesta månadsersättningsärenden betydligt längre än 360 dagar, men för medianberäkningen saknar detta betydelse då mer än hälften av sjukfallen avslutas innan dag 360.

När man läser tabellerna bör man ha i åtanke att de redovisade medianlängderna endast avser långa sjukfall med *psykisk diagnos*. Det är alltså inte medianen för alla sjukfall med *psykisk diagnos* som redovisas, utan endast för sjukfall som blivit mer än 90 dagar långa eller beviljats månadsersättning.



Medianvärdet för långa sjukfall med *psykisk diagnos* är högre än medianvärdet för samtliga långa sjukfall oavsett diagnos. Av de långa sjukfallen med *psykisk diagnos* har *förstämningssyndrom* oftast högst medianvärde, medan *ångestsyndrom* har lägst. Kommuner och regioner har generellt sett ett högre medianvärde än Svenskt Näringsliv/LO, och kvinnor har generellt sett ett högre medianvärde än män. År 2021 uppgick mediansjukfrånvarolängden för kvinnor inom Kommuner och regioner till 290 dagar, medan den för män uppgick till 269 dagar. Motsvarande siffror inom Svenskt Näringsliv/LO var 237 och 223 dagar.

En faktor som har påverkat medianlängderna mellan åren är antalet sjukfall som avslutats vid dag 180, då Försäkringskassan i normalfallet prövar arbetsförmågan mot hela arbetsmarknaden. Regeringen stoppade tillfälligt dessa prövningar från den 21 december 2020. Stoppet varade till och med 15 mars 2021, då en permanent regelförändring trädde i kraft.

Den permanenta regelförändringen innebär att bedömningen av arbetsförmågan mot hela arbetsmarknaden efter dag 180 ska skjutas upp, om övervägande skäl talar för att den försäkrade senast dag 365 kommer att återgå i arbete hos arbetsgivaren i samma omfattning som tidigare. Undantaget övervägande skäl har börjat användas i stor utsträckning vilket innebär att få sjukfall avslutats vid dag 180 under 2021. Samtidigt har antalet sjukfall som fortfarande pågår vid dag 360 ökat påtagligt vilket resulterat i ökade medianlängder.

Tabell 1



Medianlängd för sjukfall med psykisk diagnos som varat i minst 90 dagar eller lett till månadsersättning 2015–2021, per diagnosgrupp och kön. Kommuner och regioner.

| | Diagnosgrupp | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 |
|----------------|------------------------------------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|
| Kvinnor | Samtliga psykiska diagnoser | 346 | 293 | 257 | 251 | 223 | 228 | 290 |
| | Reaktion på svår stress | 347 | 299 | 254 | 251 | 222 | 227 | 289 |
| | Förstämningssyndrom | 348 | 292 | 265 | 257 | 224 | 232 | 299 |
| | Ångestsyndrom | 323 | 265 | 235 | 223 | 210 | 210 | 263 |
| Män | Samtliga psykiska diagnoser | 324 | 270 | 238 | 250 | 226 | 217 | 269 |
| | Reaktion på svår stress | 306 | 258 | 233 | 246 | 214 | 209 | 270 |
| | Förstämningssyndrom | 326 | 284 | 248 | 249 | 249 | 230 | 268 |
| | Ångestsyndrom | 297 | 266 | 227 | 245 | 223 | 194 | 249 |

Tabell 2



Medianlängd för sjukfall med psykisk diagnos som varat i minst 90 dagar eller lett till månadsersättning 2015–2021, per diagnosgrupp och kön. Svenskt Näringsliv/LO.

| | Diagnosgrupp | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 |
|----------------|------------------------------------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|
| Kvinnor | Samtliga psykiska diagnoser | 322 | 256 | 229 | 231 | 215 | 205 | 237 |
| | Reaktion på svår stress | 305 | 247 | 219 | 235 | 203 | 204 | 239 |
| | Förstämningssyndrom | 331 | 271 | 244 | 232 | 217 | 213 | 239 |
| | Ångestsyndrom | 322 | 239 | 211 | 207 | 215 | 188 | 210 |
| Män | Samtliga psykiska diagnoser | 284 | 236 | 214 | 221 | 203 | 205 | 223 |
| | Reaktion på svår stress | 253 | 216 | 201 | 209 | 190 | 195 | 225 |
| | Förstämningssyndrom | 300 | 248 | 217 | 237 | 210 | 210 | 226 |
| | Ångestsyndrom | 275 | 212 | 197 | 202 | 199 | 195 | 196 |



Risk för långvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos per yrkesgrupp

I **tabell 3–5** visas antalet sjukfall med *psykisk diagnos* år 2021 som lett till långvarig sjukfrånvaro inom Kommuner och regioner, fördelat på yrkesgrupp och kön. **Tabell 6–8** visar motsvarande inom Svenskt Näringsliv/LO. För åren 2017 till 2021 redovisar vi risken, det vill säga antalet personer per 1 000 sysselsatta (16–64 år), som har drabbats av ett långt sjukfall med *psykisk diagnos*. Uppgifterna om antalet sysselsatta inom respektive yrkesgrupp är hämtade från Statistiska centralbyråns yrkesstatistik.

Tabell 3 och **6** redovisar uppgifter för båda könen inom respektive avtalsområde, medan **tabell 4–5** och **7–8** redovisar uppgifter för kvinnor respektive män. **Tabell 3** och **6** innehåller fler yrkesgrupper än tabellerna med uppgifter endast för kvinnor eller män. Det beror på att vissa yrkesgrupper har för få långa sjukfall med *psykisk diagnos* för att redovisas per kön.

Inom Kommuner och regioner har kvinnor en högre risk för långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos* än män i alla yrkesgrupper. På totalnivå har kvinnor en mer än dubbelt så hög risk som män. För både kvinnor och män minskade den totala risken för samtliga yrkesgrupper inom Kommuner och regioner mellan 2017 och 2020, men ökade 2021. För båda könen hade yrkesgruppen *socialt arbete* högst risk 2021. Andra yrkesgrupper med hög risk för långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos* var till exempel *kontors- och kundserviceyrken*, *förskollärare* och *fritidspedagoger* och yrkesgrupper inom vården.

Inom Svenskt Näringsliv/LO är mönstret detsamma. I alla yrkesgrupper har kvinnor en högre risk än män, och på totalnivå är kvinnors risk mer än dubbelt så hög som mäns. Mellan 2017 och 2020 minskade risken för långa sjukfall med *psykisk diagnos* för både kvinnor och män, för att sedan öka 2021. För kvinnor hade *brevbärare* och *tidningsdistributörer, m.fl.* och *yrkesförare* högst risk för långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos* 2021, och för män hade *städare* och *fönsterputsare* det.



Tabell 3



Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2017–2021 samt antal långa sjukfall 2021 per yrkesgrupp. Psykiska diagnoser. Kommuner och regioner, kvinnor och män. Sorterat efter risk 2021.

| Yrkesgrupp | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | Antal långa sjukfall med psykisk diagnos 2021 |
|---|-------------|-------------|-------------|------------|-------------|---|
| Socialt arbete | 20,3 | 19,1 | 18,4 | 16,2 | 16,3 | 968 |
| Kontors- och kundserviceyrken | 14,8 | 15,3 | 14,8 | 12,7 | 14,5 | 757 |
| Förskollärare och fritidspedagoger | 16,4 | 15,0 | 15,3 | 12,3 | 13,8 | 996 |
| Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete | 14,4 | 13,7 | 10,9 | 11,6 | 13,3 | 268 |
| Sjuksköterskor och barnmorskor | 13,0 | 13,1 | 12,2 | 12,1 | 12,9 | 1 229 |
| Tandvårdsarbete | 12,3 | 11,5 | 11,1 | 12,8 | 12,8 | 153 |
| Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl. | 13,0 | 12,7 | 11,4 | 11,0 | 11,2 | 3 420 |
| Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete | 8,8 | 10,5 | 6,5 | 6,7 | 11,1 | 56 |
| Chefsyrken | 11,6 | 10,6 | 9,2 | 8,8 | 10,5 | 410 |
| Barnskötare, fritidsledare, m.fl. | 11,7 | 11,7 | 10,9 | 9,9 | 9,9 | 1 071 |
| Väktare, ordningsvakter | 4,6 | 12,7 | 9,4 | 10,0 | 9,2 | 13 |
| Lärare och skolledare | 10,0 | 9,7 | 9,0 | 6,7 | 7,9 | 1 206 |
| Läkare | 7,6 | 7,4 | 7,6 | 6,1 | 6,9 | 234 |
| Restaurang- och storköksarbete | 7,6 | 8,4 | 7,7 | 6,2 | 6,7 | 212 |
| Yrkesförare | 10,5 | 8,4 | 7,9 | 8,0 | 6,3 | 27 |
| Städare och fönsterputsare | 8,0 | 7,1 | 7,2 | 6,3 | 6,2 | 129 |
| Ingenjörer och tekniker | 8,5 | 5,7 | 7,4 | 3,7 | 5,0 | 60 |
| Betong-, bygg- och anläggningsarbete | 3,5 | 3,6 | 4,9 | 2,9 | 4,6 | 18 |
| Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl. | 5,7 | 5,5 | 5,2 | 4,2 | 4,5 | 111 |
| Metall- och övrigt industriellt arbete | 4,7 | 4,4 | 3,2 | 2,5 | 4,4 | 38 |
| Övriga yrkesgrupper | | | | | | 1 135 |
| Samtliga yrkesgrupper | 12,0 | 11,7 | 10,9 | 9,7 | 10,5 | 12 511 |

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 4



Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2017–2021 samt antal långa sjukfall 2021 per yrkesgrupp. Psykiska diagnoser. Kommuner och regioner, kvinnor. Sorterat efter risk 2021.

| Yrkesgrupp | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | Antal långa sjukfall med psykisk diagnos 2021 |
|--|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|---|
| Socialt arbete | 22,6 | 21,6 | 20,6 | 18,2 | 18,0 | 877 |
| Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete | 16,0 | 19,9 | 8,4 | 12,0 | 17,9 | 26 |
| Metall- och övrigt industriellt arbete | 14,3 | | | | 16,5 | 11 |
| Kontors- och kundserviceyrken | 16,0 | 16,4 | 16,1 | 13,7 | 15,3 | 719 |
| Förskollärare och fritidspedagoger | 17,3 | 15,7 | 16,1 | 12,7 | 14,6 | 956 |
| Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete | 15,6 | 15,1 | 11,6 | 12,8 | 14,3 | 250 |
| Tandvårdsarbete | 13,1 | 12,1 | 12,0 | 13,9 | 13,9 | 148 |
| Sjuksköterskor och barnmorskor | 14,0 | 14,2 | 13,1 | 12,9 | 13,7 | 1 145 |
| Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl. | 14,2 | 14,1 | 12,7 | 12,5 | 12,8 | 3 155 |
| Chefsyrken | 14,9 | 14,0 | 11,6 | 10,5 | 12,8 | 337 |
| Barnskötare, fritidsledare, m.fl. | 13,5 | 13,5 | 12,4 | 11,2 | 11,2 | 962 |
| Läkare | 11,0 | 10,1 | 11,6 | 8,4 | 9,2 | 169 |
| Lärare och skollärare | 12,0 | 11,5 | 10,8 | 7,9 | 9,2 | 1 027 |
| Fastighetsskötare, expeditivsvakter, renhållningsarbetare, m.fl. | 12,5 | 10,2 | 8,3 | 8,1 | 8,1 | 42 |
| Ingenjörer och tekniker | 16,2 | 10,8 | 11,2 | 4,7 | 7,8 | 29 |
| Restaurang- och storköksarbete | 8,4 | 9,0 | 8,5 | 6,7 | 7,7 | 198 |
| Städare och fönsterputsare | 8,7 | 8,0 | 8,4 | 7,3 | 6,7 | 113 |
| Övriga yrkesgrupper | | | | | | 922 |
| Samtliga yrkesgrupper | 14,2 | 13,9 | 13,0 | 11,6 | 12,4 | 11 086 |

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 5

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2017–2021 samt antal långa sjukfall 2021 per yrkesgrupp. Psykiska diagnoser. Kommuner och regioner, män. Sorterat efter risk 2021.



| Yrkesgrupp | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | Antal långa sjukfall med psykisk diagnos 2021 |
|---|------------|------------|------------|------------|------------|---|
| Socialt arbete | 11,5 | 9,1 | 8,6 | 7,6 | 8,5 | 91 |
| Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete | 6,1 | 7,0 | 5,6 | 4,5 | 8,4 | 30 |
| Kontors- och kundserviceyrken | 5,1 | 6,8 | 3,8 | 4,3 | 7,3 | 38 |
| Sjuksköterskor och barnmorskor | 5,2 | 5,6 | 5,5 | 6,6 | 7,2 | 84 |
| Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete | 6,0 | 4,0 | 6,3 | 3,8 | 6,9 | 18 |
| Förskollärare och fritidspedagoger | 7,2 | 7,4 | 7,2 | 8,2 | 6,1 | 40 |
| Chefsyrken | 5,4 | 4,3 | 4,7 | 5,4 | 5,8 | 73 |
| Yrkesförare | 7,7 | 6,3 | 5,3 | 6,6 | 5,2 | 19 |
| Barnskötare, fritidsledare, m.fl. | 4,9 | 4,7 | 5,1 | 4,9 | 5,0 | 109 |
| Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl. | 6,5 | 6,0 | 5,3 | 4,6 | 4,5 | 265 |
| Lärare och skolledare | 4,7 | 4,9 | 4,6 | 3,7 | 4,2 | 179 |
| Läkare | 3,8 | 4,3 | 3,0 | 3,4 | 4,2 | 65 |
| Städare och fönsterputsare | 4,1 | 2,8 | | | 4,2 | 16 |
| Ingenjörer och tekniker | 5,2 | 3,5 | 5,7 | 3,2 | 3,8 | 31 |
| Betong-, bygg- och anläggningsarbete | 3,1 | 2,6 | 5,1 | | 3,6 | 13 |
| Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl. | 4,2 | 4,5 | 4,4 | 3,2 | 3,5 | 69 |
| Metall- och övrigt industriellt arbete | 3,5 | 3,9 | 2,9 | 2,3 | 3,4 | 27 |
| Restaurang- och storköksarbete | 3,8 | 5,3 | 3,7 | 3,9 | 2,3 | 14 |
| Övriga yrkesgrupper | | | | | | 244 |
| Samtliga yrkesgrupper | 5,2 | 5,0 | 4,9 | 4,2 | 4,8 | 1 425 |

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 6



Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2017–2021 samt antal långa sjukfall 2021 per yrkesgrupp. Psykiska diagnoser. Svenskt Näringsliv/LO, kvinnor och män. Sorterat efter risk 2021.

| Yrkesgrupp | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | Antal långa sjukfall med psykisk diagnos 2021 |
|--|------------|------------|------------|------------|------------|---|
| Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete | 14,4 | 9,0 | 10,4 | 5,8 | 10,1 | 30 |
| Textil-, skinn och läderindustriarbete | 6,0 | 6,5 | 7,4 | 6,2 | 8,5 | 44 |
| Städare och fönsterputsare | 9,2 | 8,4 | 7,8 | 8,4 | 8,0 | 493 |
| Godshanterings- och lagerarbete, m.m. | 6,8 | 6,2 | 5,8 | 5,4 | 5,9 | 701 |
| Träindustriarbete | 5,9 | 6,2 | 4,9 | 5,0 | 5,9 | 107 |
| Personliga assistenter | 7,6 | 7,3 | 6,2 | 6,0 | 5,8 | 283 |
| Metall- och övrigt industriellt arbete | 5,5 | 5,2 | 4,9 | 4,5 | 5,5 | 1 315 |
| Livsmedelsarbete | 7,6 | 6,7 | 5,3 | 5,5 | 4,9 | 108 |
| Brevbärare och tidningsdistributörer, m.fl. | 4,3 | 2,8 | | 2,2 | 4,9 | 23 |
| Grafiskt arbete | 3,3 | 2,7 | 1,6 | 2,2 | 4,7 | 23 |
| Väktare, ordningsvakter | 5,1 | 4,1 | 4,1 | 5,8 | 4,6 | 83 |
| Yrkesförare | 5,1 | 4,8 | 4,2 | 4,1 | 4,6 | 413 |
| Försäljare inom handel, m.m. | 5,3 | 5,0 | 4,0 | 3,8 | 4,2 | 961 |
| Pappers- och pappersmassearbetare | 3,4 | 3,1 | 4,0 | 3,6 | 4,0 | 43 |
| Byggnadsmålare | 4,8 | 4,0 | 4,7 | 4,2 | 3,9 | 53 |
| Fastighetskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl. | 4,1 | 3,1 | 3,1 | 2,9 | 3,3 | 195 |
| Elektriskt arbete | 2,9 | 3,1 | 2,6 | 3,0 | 3,2 | 163 |
| Isolerings- och VVS-montörer | 2,5 | 3,0 | 2,1 | 2,6 | 2,9 | 80 |
| Betong-, bygg- och anläggningsarbete | 3,0 | 2,9 | 2,9 | 2,8 | 2,6 | 268 |
| Byggnadsträarbetare | 3,0 | 2,6 | 2,9 | 2,3 | 2,5 | 127 |
| Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete | 2,9 | 2,7 | 2,4 | 2,5 | 2,3 | 81 |
| Gruv- och bergarbete, stenhuggare | 3,4 | 2,1 | 2,6 | 2,0 | 2,2 | 13 |
| Restaurang- och storköksarbete | 2,8 | 2,2 | 1,9 | 1,9 | 1,6 | 170 |
| Övriga yrkesgrupper | | | | | | 579 |
| Samtliga yrkesgrupper | 5,3 | 5,0 | 4,5 | 4,4 | 4,7 | 6 356 |

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 7

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2017–2021 samt antal långa sjukfall 2021 per yrkesgrupp. Psykiska diagnoser. Svenskt Näringsliv/LO, kvinnor. Sorterat efter risk 2021.



| Yrkesgrupp | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | Antal långa sjukfall med psykisk diagnos 2021 |
|--|------------|------------|------------|------------|------------|---|
| Brevbärare och tidningsdistributörer, m.fl. | 11,1 | 9,4 | | | 15,6 | 14 |
| Yrkesförare | 16,9 | 15,2 | 13,3 | 11,2 | 15,1 | 121 |
| Metall- och övrigt industriellt arbete | 13,0 | 12,3 | 11,2 | 9,7 | 13,3 | 465 |
| Byggnadsmålare | 14,5 | 12,4 | 15,6 | 15,1 | 12,6 | 16 |
| Elektriskt arbete | 7,9 | 9,4 | 10,0 | 19,2 | 11,9 | 16 |
| Träindustriarbete | 12,0 | 14,5 | 11,7 | 10,6 | 11,7 | 32 |
| Godshanterings- och lagerarbete, m.m. | 12,5 | 12,6 | 10,5 | 10,6 | 11,6 | 298 |
| Textil-, skinn och läderindustriarbete | 8,1 | 8,8 | 10,3 | 8,7 | 11,0 | 30 |
| Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete | 13,3 | 9,1 | 10,9 | 5,7 | 9,9 | 28 |
| Livsmedelsarbete | 14,3 | 11,2 | 10,6 | 10,3 | 9,2 | 67 |
| Betong-, bygg- och anläggningsarbete | 13,9 | 11,7 | 6,2 | 8,5 | 9,1 | 27 |
| Väktare, ordningsvakter | 8,2 | 8,0 | 9,6 | 11,6 | 8,8 | 41 |
| Städare och fönsterputsare | 10,5 | 9,1 | 8,1 | 9,0 | 8,6 | 337 |
| Pappers- och pappersmassearbetare | 6,6 | 5,9 | 7,5 | 5,9 | 8,1 | 15 |
| Personliga assistenter | 9,0 | 9,5 | 7,6 | 7,3 | 7,2 | 247 |
| Försäljare inom handel, m.m. | 7,3 | 6,8 | 5,3 | 5,1 | 5,6 | 807 |
| Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete | 7,0 | 6,4 | 5,8 | 6,2 | 5,3 | 51 |
| Fastighetsskötare, expeditivsvakter, renhållningsarbetare, m.fl. | 5,2 | 3,4 | 3,1 | 2,7 | 4,8 | 69 |
| Restaurang- och storköksarbete | 4,0 | 3,1 | 2,9 | 2,8 | 2,5 | 124 |
| Övriga yrkesgrupper | | | | | | 416 |
| Samtliga yrkesgrupper | 9,2 | 8,7 | 7,4 | 7,3 | 8,0 | 3 221 |

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 8



Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2017–2021 samt antal långa sjukfall 2021 per yrkesgrupp. Psykiska diagnoser. Svenskt Näringsliv/LO, män. Sorterat efter risk 2021.

| Yrkesgrupp | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | Antal långa sjukfall med psykisk diagnos 2021 |
|---|------------|------------|------------|------------|------------|---|
| Städare och fönsterputsare | 6,8 | 7,2 | 7,4 | 7,3 | 7,0 | 156 |
| Textil-, skinn och läderindustriarbete | 3,7 | 4,0 | 4,2 | 3,5 | 5,7 | 14 |
| Träindustriarbete | 5,0 | 4,8 | 3,7 | 4,1 | 4,8 | 75 |
| Godshanterings- och lagerarbete, m.m. | 5,4 | 4,5 | 4,5 | 4,0 | 4,4 | 403 |
| Grafiskt arbete | 3,5 | 2,4 | 1,9 | | 4,4 | 17 |
| Metall- och övrigt industriellt arbete | 4,2 | 3,9 | 3,7 | 3,6 | 4,2 | 850 |
| Yrkesförare | 4,0 | 3,9 | 3,3 | 3,4 | 3,5 | 292 |
| Väktare, ordningsvakter | 3,9 | 2,5 | 2,1 | 3,7 | 3,2 | 42 |
| Pappers- och pappersmassearbetare | 2,7 | 2,5 | 3,3 | 3,1 | 3,1 | 28 |
| Byggnadsmålare | 3,9 | 3,1 | 3,6 | 3,0 | 3,0 | 37 |
| Elektriskt arbete | 2,7 | 2,9 | 2,4 | 2,5 | 2,9 | 147 |
| Livsmedelsarbete | 4,2 | 4,3 | 2,6 | 3,1 | 2,8 | 41 |
| Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl. | 3,8 | 3,1 | 3,1 | 3,0 | 2,8 | 126 |
| Isolerings- och VVS-montörer | 2,4 | 2,9 | 1,9 | 2,3 | 2,8 | 76 |
| Personliga assistenter | 4,2 | 2,2 | 3,1 | 3,0 | 2,5 | 36 |
| Betong-, bygg- och anläggningsarbete | 2,8 | 2,7 | 2,8 | 2,6 | 2,5 | 241 |
| Byggnadsträarbetare | 2,7 | 2,4 | 2,7 | 2,2 | 2,4 | 120 |
| Gruv- och bergarbete, stenhuggare | 3,5 | | 2,6 | 1,9 | 2,1 | 11 |
| Försäljare inom handel m.m. | 2,0 | 1,9 | 1,9 | 1,8 | 1,8 | 154 |
| Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete | 1,4 | 1,3 | 1,1 | 1,1 | 1,2 | 30 |
| Restaurang- och storköksarbete | 1,5 | 1,2 | 0,9 | 1,0 | 0,9 | 46 |
| Övriga yrkesgrupper | | | | | | 193 |
| Samtliga yrkesgrupper | 3,7 | 3,4 | 3,2 | 3,1 | 3,3 | 3 135 |

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.



Fördjupning yrkesgrupper

Tabell 3 till 5 presenterar risken för att råka ut för långvarig sjukfrånvaro på grund av en *psykisk diagnos* fördelat på yrkesgrupp och kön inom Kommuner och regioner. Högst risk har yrkesgruppen *socialt arbete*, det gäller både kvinnor och män.

Tabell 6 till 8 visar att manliga *städare och fönsterputsare* inom Svenskt Näringsliv/LO har en hög risk för *psykiska diagnoser*. För kvinnor är det en av yrkesgrupperna med flest sjukfall med *psykisk diagnos* inom avtalsområdet.

Därför har vi valt att göra en fördjupning om långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos* för *socialt arbete* inom Kommuner och regioner samt för *städare och fönsterputsare* inom Svenskt Näringsliv/LO.

Socialt arbete

Yrkesgruppen *socialt arbete* består av yrkena *socialsekreterare, behandlingsassistenter och socialpedagoger, m.fl., kuratorer, psykologer, psykoterapeuter, biståndsbedömare, m.fl, enhetschefer inom socialt och kurativt arbete, nivå 2, diakoner* och *övriga yrken inom socialt arbete*.

Socialt arbete har en könsfördelning på 23 procent män och 77 procent kvinnor. Det är i linje med könsfördelningen för samtliga yrkesgrupper inom Kommuner och regioner, vilken är 25 procent män respektive 75 procent kvinnor.

Långvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos, utveckling över tid inom socialt arbete

Diagram 16 visar utvecklingen av risken för långvarig sjukfrånvaro på grund av *psykisk diagnos* över tid i yrkesgruppen *socialt arbete*, och som jämförelse också för genomsnittet för samtliga anställda inom Kommuner och regioner. För både kvinnor och män är *socialt arbete* den yrkesgrupp inom Kommuner och regioner som har den högsta risken för långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos*.

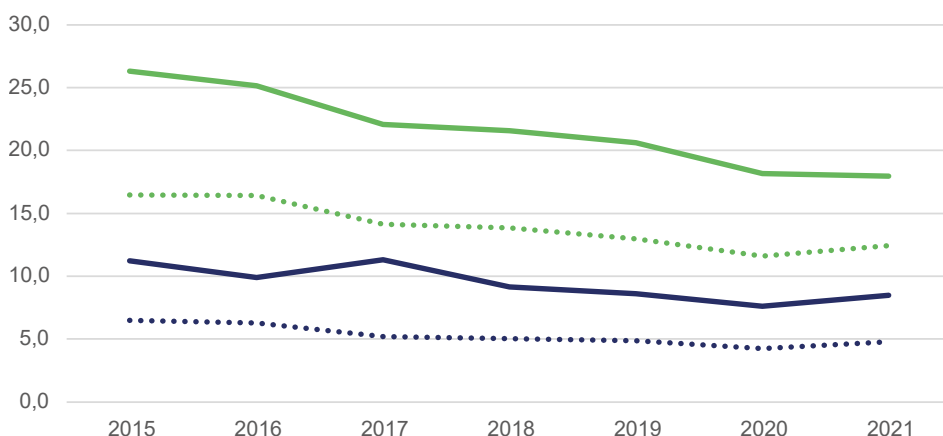
men har fortfarande den högsta risken inom Kommuner och regioner. Även män inom *socialt arbete* har haft en minskande risk för långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos*, med undantag för 2017 och 2021 då risken ökade.

Kvinnor inom *socialt arbete* har mellan 2015 och 2021 haft ungefär dubbelt så hög risk som män inom samma yrkesgrupp för långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos*.

Kvinnor inom *socialt arbete* har haft en minskande risk för långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos* sedan 2015,

Diagram 16

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta med psykisk diagnos uppdelat på kön, för socialt arbete och samtliga yrkesgrupper. Kommuner och regioner.



- Socialt arbete, kvinnor
- Socialt arbete, män
- Samtliga kvinnor i kommuner och regioner
- Samtliga män i kommuner och regioner



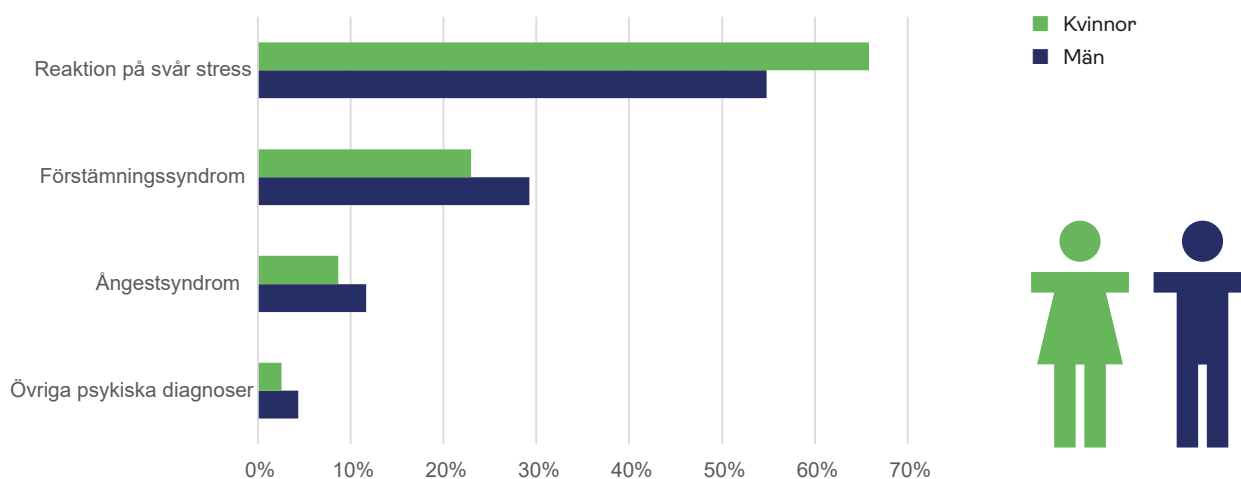
Vilka psykiska diagnoser orsakar långvarig sjukfrånvaro inom socialt arbete?

Som vi har sett har anställda inom *socialt arbete* den högsta risken för långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos* inom Kommuner och regioner. Vilken typ av psykiska sjukdomar är det då som ligger bakom denna sjukfrånvaro? Som vi ser i **diagram 17** ligger två diagnosgrupper, *reaktion på svår stress* och *förstämningssyndrom*, bakom flest av de långa sjukfallen.

Reaktion på svår stress, där bland annat *utmattningssyndrom* ingår, är den vanligaste orsaken till långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos* inom socialt arbete. Detta gäller både kvinnor och män. Näst vanligast är *förstämningssyndrom* som framför allt utgörs av *depressionsdiagnoser* och därefter *ångestsyndrom*.

Diagram 17

De vanligaste diagnosgrupperna vid långvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos, per kön för socialt arbete. Nya sjukfall 2015–2021. Kommuner och regioner.



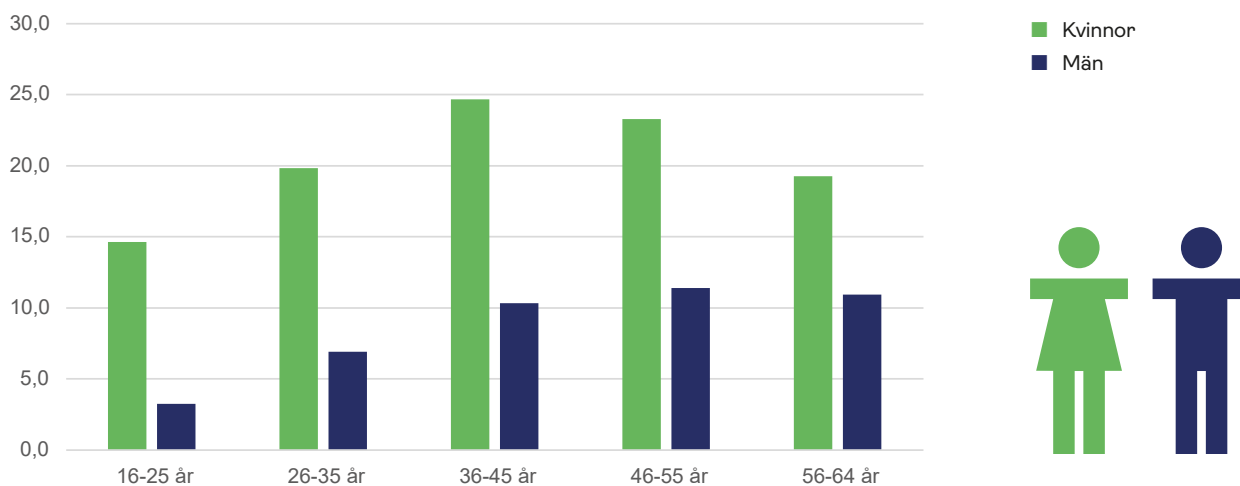
Långvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos per åldersgrupp

Diagram 18 visar hur risken för långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos* skiljer sig åt mellan kvinnor och män och mellan olika åldersgrupper. Till skillnad från den sammanlagda sjukfrånvaron där risken ökar ju äldre man blir är risken för långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos* ofta som högst mitt i livet. Detta gäller framför allt för kvinnor. För män inom socialt arbete är risken högst i åldersgruppen 46–55 år.

Den högsta risken för långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos* inom *socialt arbete* har kvinnor i åldersgruppen 36–45 år. Inom *socialt arbete* har män betydligt lägre risk för långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos* än kvinnor i samma åldersgrupp. Könsskillnaden är störst för de yngre åldersgrupperna och minskar med åldern.

Diagram 18

Antal långa sjukfall med psykisk diagnos per 1 000 sysselsatta, uppdelat på kön. Socialt arbete, genomsnitt 2015–2021.





Städare och fönsterputsare

Yrkesgruppen städare och fönsterputsare består av yrkena bilreconditionerare, fönsterputsare och övriga rengöringsarbetare, städare och städledare och husfruar. Städare och fönsterputsare har en könsfördelning på

68 procent kvinnor och 32 procent män, vilket är det motsatta mot könsfördelningen för samtliga yrkesgrupper inom Svenskt Näringsliv/LO. Där är könsfördelningen 30 procent kvinnor respektive 70 procent män.

Långvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos, utveckling över tid för städare och fönsterputsare

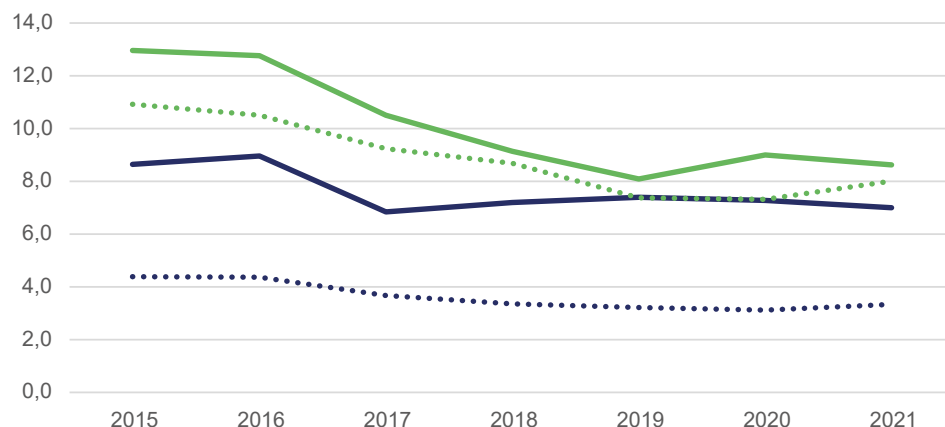
Diagram 19 visar utvecklingen av risken för långvarig sjukfrånvaro på grund av psykisk diagnos över tid i yrkesgruppen städare och fönsterputsare, och som jämförelse också för samtliga anställda inom Svenskt Näringsliv/LO.

För kvinnor inom yrkesgruppen städare och fönsterputsare minskade risken för långvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos från 2015, för att sedan öka från 2020. Yrkesgruppen har fortfarande en högre risk än snittet för samtliga kvinnor inom Svensk Näringsliv/LO.

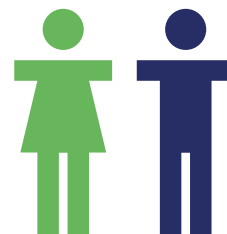
Även män inom yrkesgruppen städare och fönsterputsare har haft en minskande risk för långvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos från 2015, som sedan har legat stabil från 2017. Män inom yrkesgruppen har mellan 2015 och 2021 haft ungefär dubbelt så hög risk för långvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos som samtliga män inom Svenskt Näringsliv/LO.

Diagram 19

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta med psykisk diagnos, uppdelat på kön för städare och fönsterputsare och samtliga yrkesgrupper. Svenskt Näringsliv/LO



- Städare och fönsterputsare, kvinnor
- Städare och fönsterputsare, män
- Samtliga kvinnor, Svenskt Näringsliv/LO
- Samtliga män, Svenskt Näringsliv/LO



Vilka psykiska diagnoser orsakar långvarig sjukfrånvaro för städare och fönsterputsare?

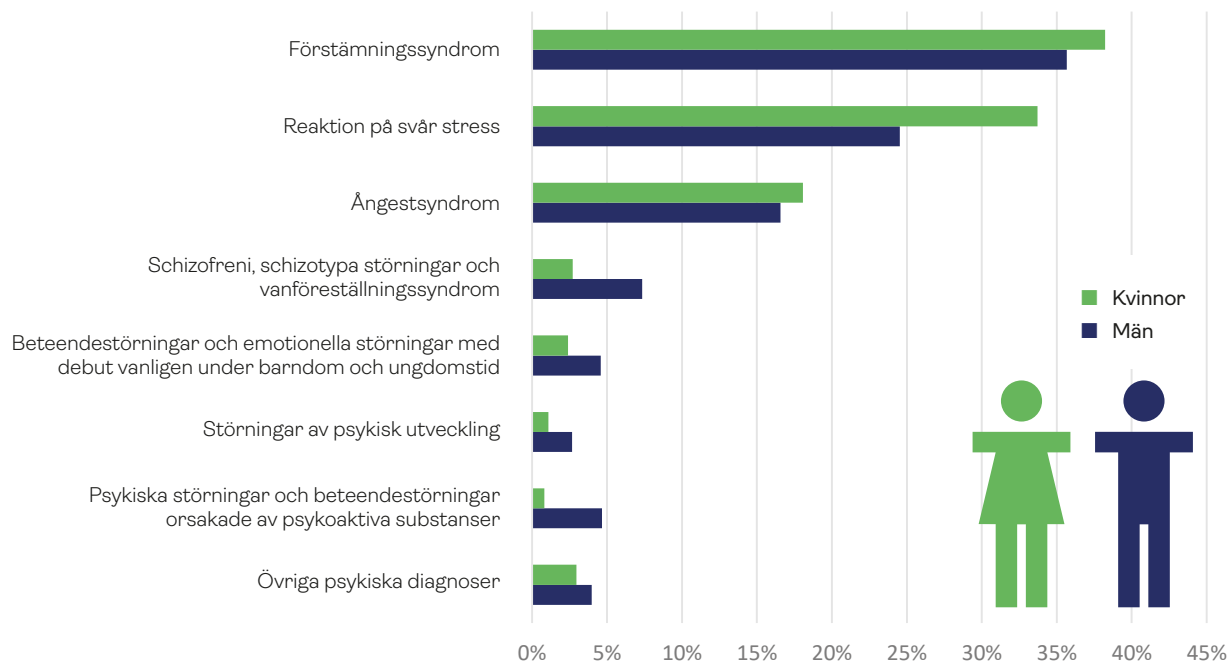
Som **diagram 20** visar är det två diagnosgrupper, *förstämmningssyndrom* och *reaktion på svår stress*, som ligger bakom flest långa sjukfall i yrkesgruppen *städare och fönsterputsare*.

Förstämmningssyndrom, som framför allt utgörs av depressionsdiagnoser, är den vanligaste orsaken till långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos* i yrkesgruppen *städare och fönsterputsare*. Detta gäller både kvinnor och män. Vilket, framför allt för kvinnor, skiljer sig från genomsnittet för samtliga yrkesgrupper inom Svenskt Näringsliv/LO, där *reaktion på stress* är vanligast.

Näst vanligast är *reaktion på svår stress*, där bland annat *utmattningssyndrom* ingår. Jämfört med andra yrkesgrupper har *städare och fönsterputsare* en större andel andra *psykiska diagnoser* än *förstämmningssyndrom*, *reaktion på svår stress* och *ångestsyndrom*. Dessa *psykiska diagnoser* kan vara *schizofreni* och *beteendestörningar och emotionella störningar med debut vanligen under barndom och ungdomstid* (t.ex. *ADHD* och *ADD*) och detta gäller främst manliga *städare och fönsterputsare*.

Diagram 20

De vanligaste diagnosgrupperna vid långvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos, per kön för städare och fönsterputsare. Nya sjukfall 2015–2021. Svenskt Näringsliv/LO



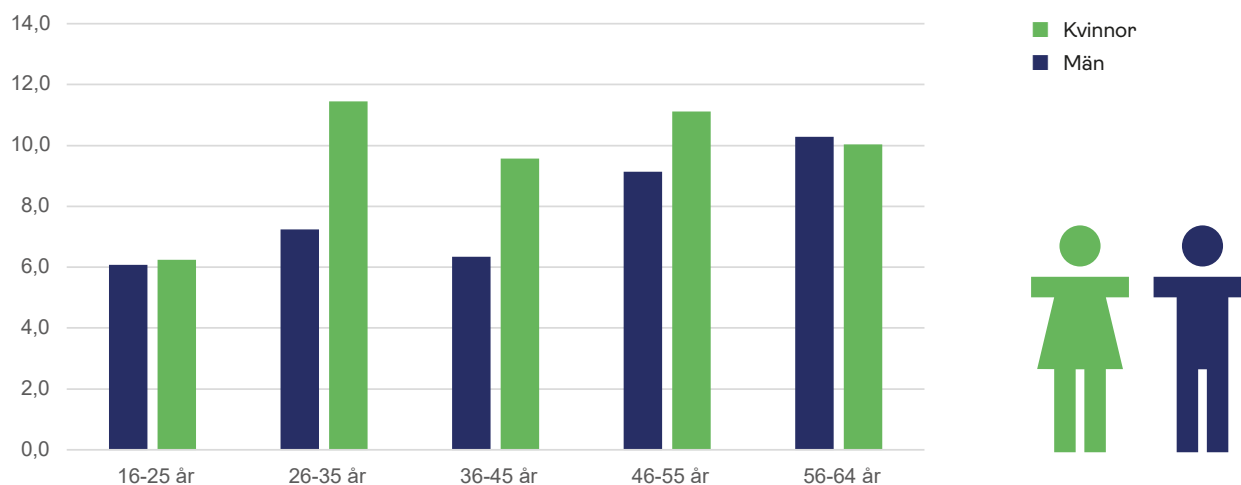
Långvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos per åldersgrupp

Diagram 21 visar hur risken för långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos* skiljer sig åt mellan kvinnor och män och mellan olika åldersgrupper. För kvinnor inom yrkesgruppen *städare och fönsterputsare* är risken högst i åldern 26–35 år.

För män är risken högst i åldersgruppen 56–64 år. Inom yrkesgruppen har män i samtliga åldersgrupper, utom 56–64 år, lägre risk än kvinnor för långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos*.

Diagram 21

Antal långa sjukfall med psykisk diagnos per 1 000 sysselsatta, uppdelat på kön. Städare och fönsterputsare, genomsnitt 2015–2021.

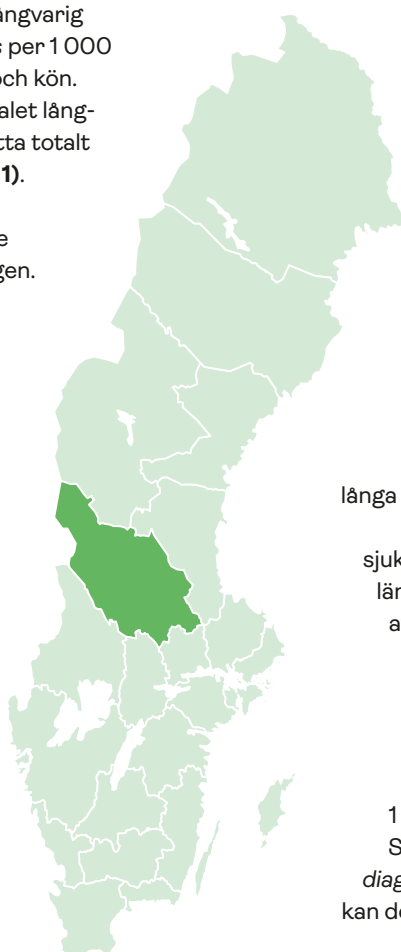




Risk för långvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos per län

Diagram 22 visar antalet fall av långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos* per 1 000 sysselsatta 2021 fördelat på län och kön. Den regionala spridningen av antalet långvariga sjukfall per 1 000 sysselsatta totalt visas i form av en kartbild (**Karta 1**). Risken är beräknad efter var den sjukskrivna personen bor och inte utifrån var arbetsplatsen är belägen.

Totalt var risken högst i Dalarnas län, med 10,2 sjukfall med *psykisk diagnos* per 1 000 sysselsatta, och lägst i Stockholms län, med 5,8 sjukfall med *psykisk diagnos* per 1 000 sysselsatta.



Kvinnor hade fler långa sjukfall med *psykisk diagnos* per 1 000 sysselsatta än män i samtliga län. Under 2021 var risken för kvinnor högst i Dalarnas län, med 16,3 långa sjukfall med *psykisk diagnos* per 1 000 sysselsatta. Den främsta bakomliggande orsaken till långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos* för kvinnor i Dalarna är *reaktion på svår stress*, vilket utgör 60 procent av samtliga *psykiska diagnoser*. Lägst risk hade kvinnor i Skåne län, med 8,2 långa sjukfall med *psykisk diagnos* per 1 000 sysselsatta.

För män var risken högst i Värmlands län, med 4,7 långa sjukfall med *psykisk diagnos* per 1 000 sysselsatta. Den främsta bakomliggande orsaken till långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos* för män i Värmlands län är *reaktion på svår stress*, vilket utgör 53 procent av samtliga *psykiska diagnoser*. Lägst risk hade män i Jämtlands län, med 2,4 långa sjukfall med *psykisk diagnos* per 1 000 sysselsatta.

Störst skillnad mellan könen hade Dalarnas län, med 12 långa sjukfall med *psykisk diagnos* per 1 000 sysselsatta. Minst skillnad mellan könen hade Skånes län, med knappt 5 långa sjukfall med *psykisk diagnos* per 1 000 sysselsatta. Skillnaden mellan länen kan delvis förklaras av skillnaden i näringslivsstrukturen.

Karta 1

Antal långa sjukfall med psykisk diagnos per 1 000 sysselsatta efter län 2021.

- 7,8–10,2
- 6,8–7,7
- 5,8–6,7

Riket
7,3

Norrbottnen

6,4

Västerbotten

7,2

Västernorrland

9,2

Jämtland

7,2

Dalarna

10,2

Gävleborg

Värmland

9,2

Uppsala

Västmanland

8,2

6,8

Stockholm

Örebro

6,7

5,8

Södermanland

7,8

Västra Götaland

8,4

6,7

Östergötland

Jönköping

7,7

6,2

Gotland

Halland

7,4

7,4

6,2

Kalmar

Skåne

5,9

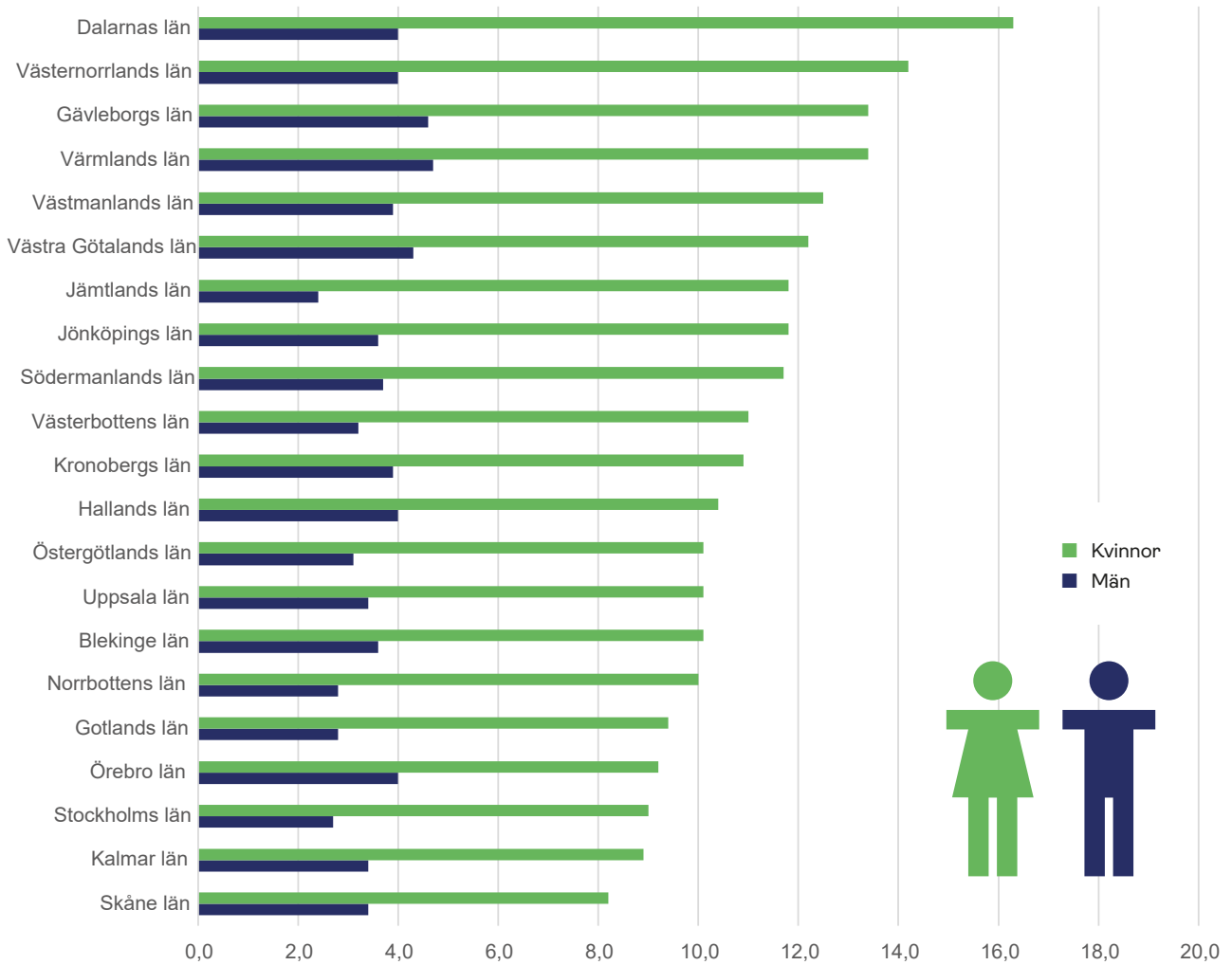
7,0

Kronoberg

Blekinge

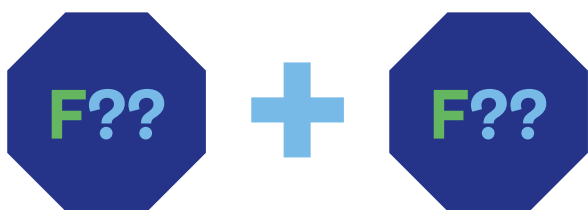
Diagram 22

Antal långa sjukfall med psykisk diagnos per 1 000 sysselsatta. 2021 efter län och kön.



Samsjuklighet

I detta avsnitt beskriver vi långvarig sjukfrånvaro med fler än en diagnoskod, varav minst en *psykisk diagnos*, för avtalsområdena Kommuner och regioner och Svenskt Näringsliv/LO. Med fler än en diagnoskod menas här att den sjukskrivne på sitt läkarintyg har mer än en och upp till tre diagnoskoder enligt klassificeringsstandarden ICD-10 (Socialstyrelsen 2023).



Redogörelse för olika benämningar

Här följer exempel på och definitioner av diagnoskapitel, diagnosgrupp, diagnoskategori och diagnoskod.

Ett diagnoskapitel är till exempel Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar (F00-F99). Varje diagnoskapitel innehåller i sin tur flera diagnosavsnitt och diagnoskategorier.

Diagnosgrupp omfattar grupper, diagnoskategorier med egen rubrik av likartade sjukdomar eller tillstånd. Diagnoskapitlet Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar (F00-F99) rymmer exempelvis 78 olika kategorier.

Ett diagnoskapitel innehåller också diagnoskoder. Till exempel innehåller diagnoskapitlet ovan 450 unika diagnoskoder.

Kombinationer av diagnoskapitel

58 procent av kvinnorna inom Kommuner och regioner med långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos* (2019–2021) hade ytterligare minst en diagnoskod på sitt läkarintyg, så kallad samsjuklighet. För män inom samma avtalsområde var siffran 55 procent. Motsvarande siffra för kvinnor inom Svenskt Näringsliv/LO var 63 procent och för män 58 procent.

De vanligaste kombinationerna av diagnoskapitel vid långvarig sjukfrånvaro med fler än en diagnos, varav minst en *psykisk diagnos*, redovisas i **diagram 23** för Kommuner och regioner och **diagram 24** för Svenskt Näringsliv/LO.

De redovisade kombinationerna i **diagram 23** och **24** summerar inte till 100 procent. Det beror på att vi endast har inkluderat de vanligaste kombinationerna av diagnoskapitel vid samsjuklighet. Den allra vanligaste kombinationen, flera *psykiska diagnoser*, ingår inte heller i diagrammet. Inom Kommuner och regioner utgör *flera psykiska diagnoser* 66 procent av de långa sjukfallen med samsjuklighet med minst en *psykisk diagnos* för kvinnor och 60 procent för män. För Svenskt Näringsliv/LO utgör *flera psykiska diagnoser* 61 procent för både kvinnor och män.

Diagram 23 visar att inom Kommuner och regioner så är den näst vanligaste kombinationen, efter samsjuklighet med flera *psykiska diagnoser*, en kombination med *psykisk diagnos* och sjukdomar i nervsystemet. Det handlar då främst om *episodiska och paroxysmala sjukdomar*, såsom *migrän* och *sömnstörningar*. Därefter är det vanligt med en psykisk sjukdom i kombination med *muskuloskeletal sjukdomar*, främst *sjukdomar i mjukvävnader* samt *rygg-sjukdomar*.

Diagram 24 visar motsvarande för Svenskt Näringsliv/LO. Den vanligaste kombinationen av flera *psykiska diagnoser* har vi exkluderat i diagrammet. Den näst vanligaste kombinationen för kvinnor är *psykiska diagnoser* tillsammans med *muskuloskeletal sjukdomar*, vilket för kvinnor främst är *sjukdomar i mjukvävnader*. För män är det vanligare med sjukdomar i nervsystemet, och då en *psykisk diagnos* i kombination med *episodiska och paroxysmala sjukdomar*, såsom *migrän* och *sömnstörningar*.

Diagram 23

De vanligaste kombinationerna av diagnoskapitel vid minst två diagnoser, varav en är en psykisk diagnos, uppdelat på kön och som andel av alla sjukfall med minst två diagnoser. Nya sjukfall 2019–2021. Kommuner och regioner.

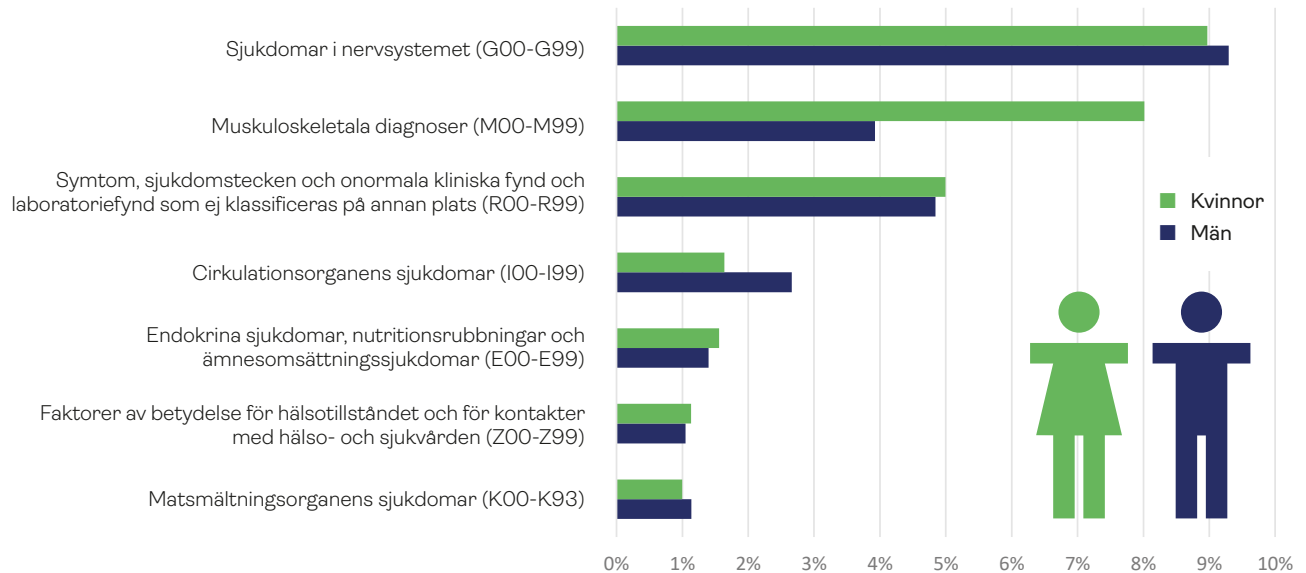
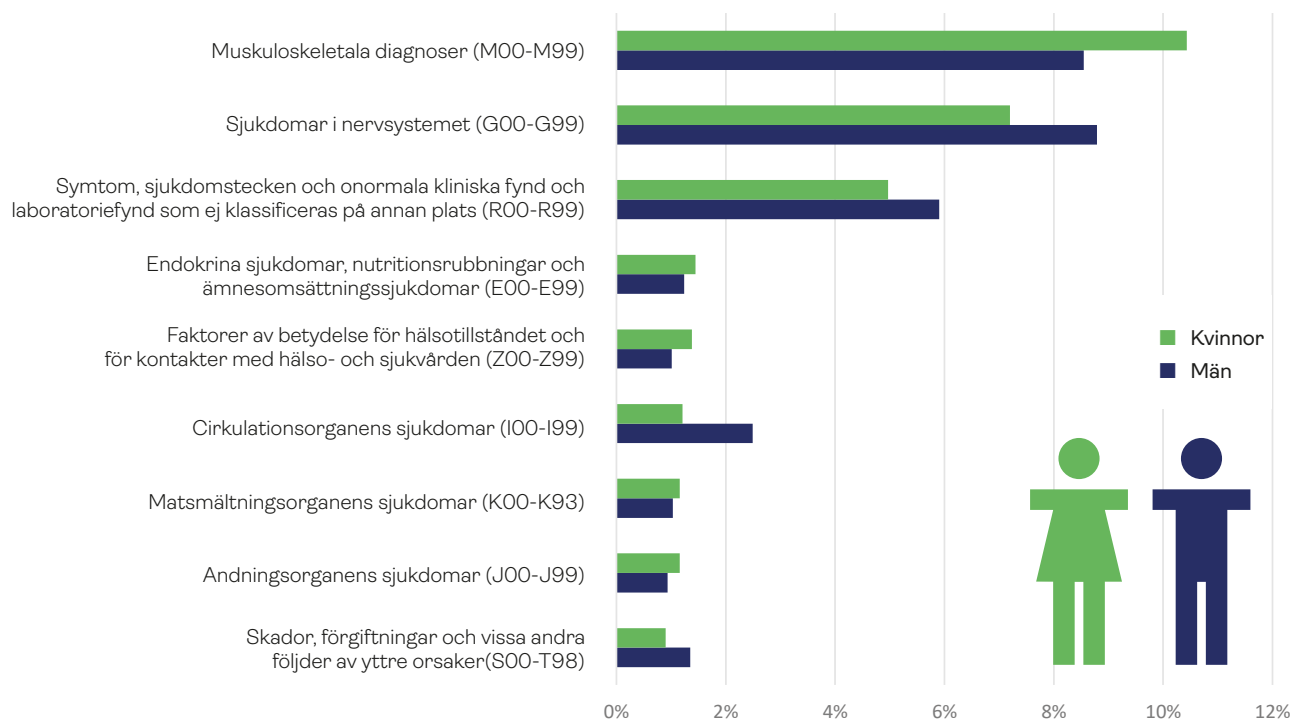


Diagram 24

De vanligaste kombinationerna av diagnoskapitel vid minst två diagnoser, varav en är en psykisk diagnos, uppdelat på kön och som andel av alla sjukfall med minst två diagnoser. Nya sjukfall 2019–2021. Svenskt Näringsliv/LO.



Kombinationer av diagnosgrupper

Diagram 25 visar de vanligaste kombinationerna av diagnosgrupper för kvinnor och män i Kommuner och regioner vid samsjuklighet med minst en *psykisk diagnos*. Den vanligaste kombinationen av diagnosgrupper för både kvinnor och män är *reaktion på svår stress* tillsammans med *förstämningssyndrom*. Därefter kommer *reaktion på svår stress* tillsammans med *ångestsyndrom*.

Diagram 26 visar motsvarande fördelning för Svenskt Näringsliv/LO. Där kan vi se att den vanligaste kombinationen för kvinnor är *reaktion på svår stress* tillsammans med *ångestsyndrom* och för män *förstämningssyndrom* tillsammans med *ångestsyndrom*.

De redovisade kombinationerna i **diagram 25** och **26** summerar inte till 100 procent. Det beror på att det stora antalet diagnosgrupper skapar många unika kombinationer och vi väljer här att bara visa de vanligaste.

Inom Kommuner och regioner finns det 1 827 unika kombinationer av diagnosgrupper, och inom Svenskt Näringsliv/LO finns det 1 118 unika kombinationer.

Diagram 25

De vanligaste kombinationerna av diagnosgrupperna vid minst två diagnoser, varav en är en psykisk diagnos, uppdelat på kön och som andel av alla sjukfall med minst två diagnoser. Nya sjukfall 2019–2021. Kommuner och regioner.

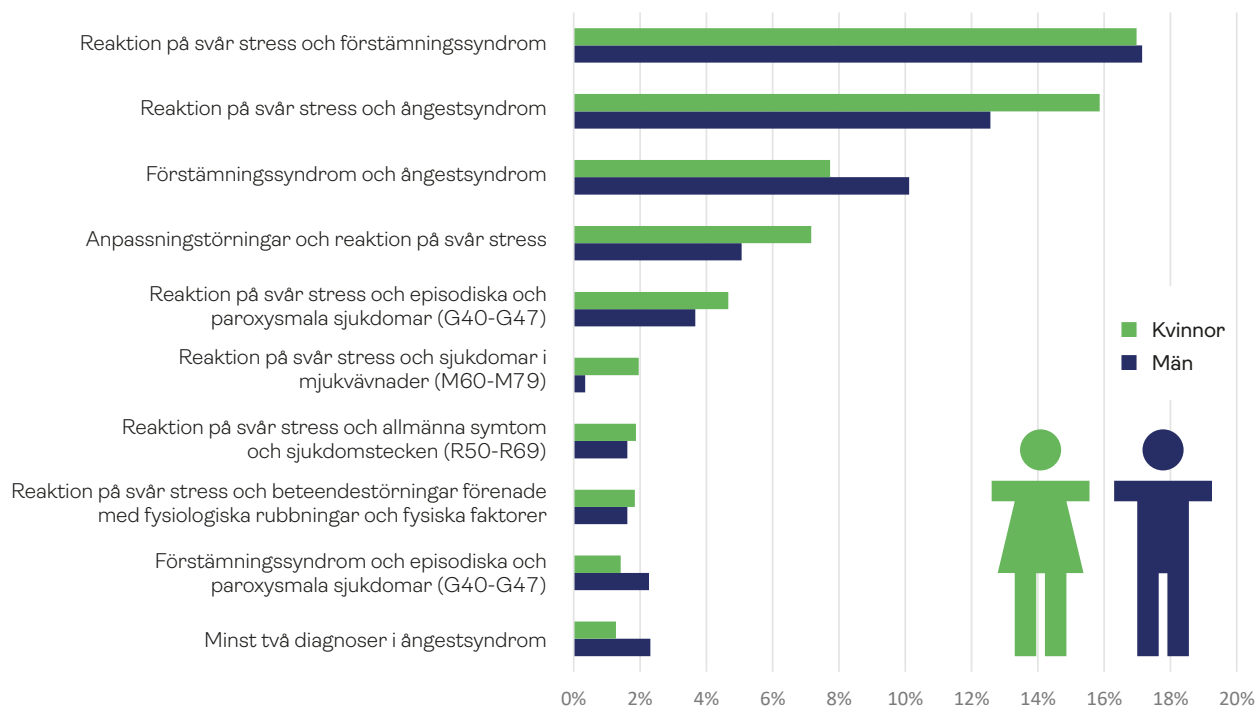
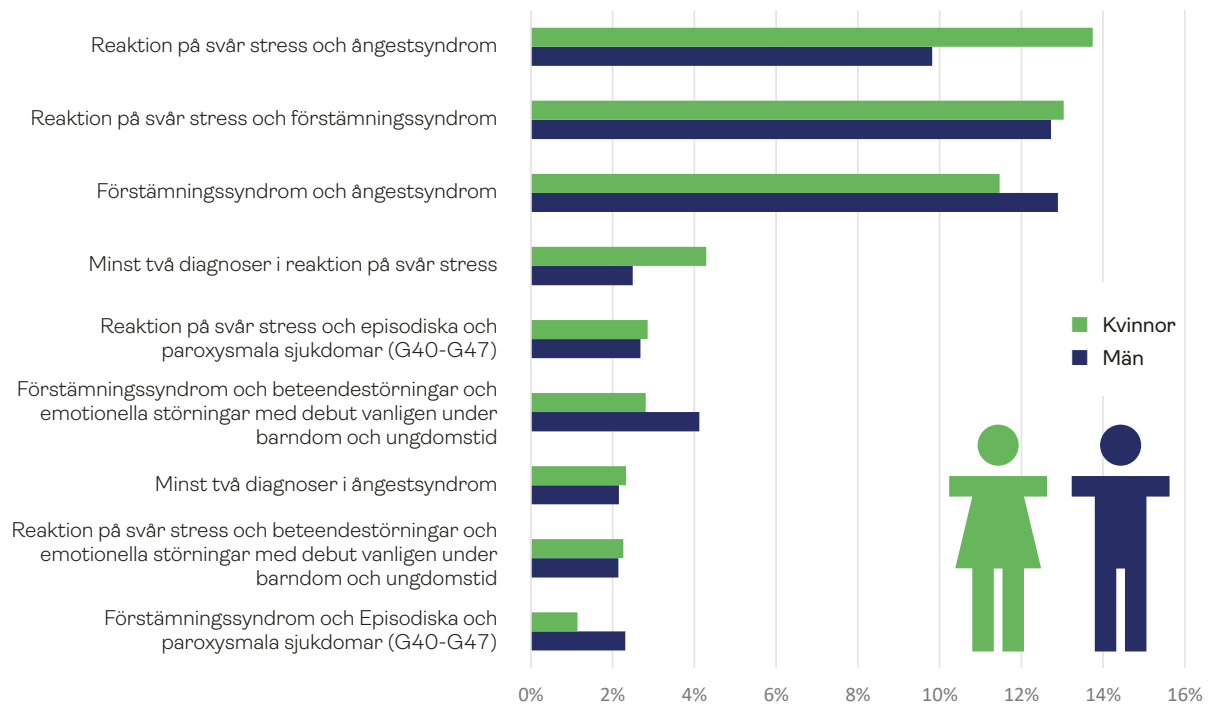


Diagram 26

De vanligaste kombinationerna av diagnosgrupperna vid minst två diagnoser, varav en är en psykisk diagnos, uppdelat på kön och som andel av alla sjukfall med minst två diagnoser. Nya sjukfall 2019–2021. Svenskt Näringsliv/LO



Månadsersättning med psykisk diagnos

I detta avsnitt redovisas statistik över sjukfall med *psykisk diagnos* som lett till månadsersättning. I **diagram 27** och **28** redovisas risken, det vill säga antalet sjukfall med *psykisk diagnos* som lett till månadsersättning, per 1 000 sysselsatta. Årtalen avser det år som sjukfallen börjat och inte det år som månadsersättningen beviljats.

Till skillnad från riksmåttet *antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta* är denna statistik avläst med två års eftersläpning och redovisas därför till och med 2020. Detta då man i regel varit sjukskriven en längre tid innan man beviljas månadsersättning.

Risken för ett sjukfall med *psykisk diagnos* som leder till månadsersättning har varierat påtagligt över tid för både privatanställda arbetare och anställda inom Kommuner och regioner. Detta gäller även för månadsersättning generellt och inte bara för månadsersättning med *psykisk diagnos*. Delar av variationen kan förklaras av införandet av striktare regler för sjukersättning 2008, införandet av den bortre tidsgränsen i sjukpenning 2010 samt borttagandet av den bortre tidsgränsen 2016.

Månadsersättning hos Afa Försäkring kan betalas ut till personer, försäkrade inom AGS eller AGS-KL, som beviljats sjukersättning eller aktivitetsersättning från Försäkringskassan. Sjukersättning kan beviljas personer som troligen aldrig kommer kunna arbeta heltid på grund av sjukdom, skada eller funktionsnedsättning. Aktivitetsersättning kan beviljas personer under 30 år som inte kommer att kunna arbeta heltid minst ett år framöver på grund av sjukdom, skada eller funktionsnedsättning.

Den bortre tidsgränsen avsåg sjukpenning, men påverkade indirekt beviljandet av sjukersättning genom att fler beviljades sjukersättning i anslutning till att de nådde den bortre tidsgränsen efter 2,5 år med sjukpenning. Mellan 2015 och 2018 ökade också andelen avslag hos Försäkringskassan på ansökningar om sjukersättning.

Risken för månadsersättning med *psykisk diagnos* har de senaste åren varit låg och relativt stabil. I slutet av 2022 ändrades sjukersättningsreglerna så att personer över 60 år lättare kan beviljas sjukersättning. Detta kommer sannolikt att påverka risken för månadsersättning framöver.



Diagram 27

Nya sjukfall med psykisk diagnos som har lett till månadsersättning 2007-2020, per 1 000 sysselsatta efter kön. Kommuner och regioner.

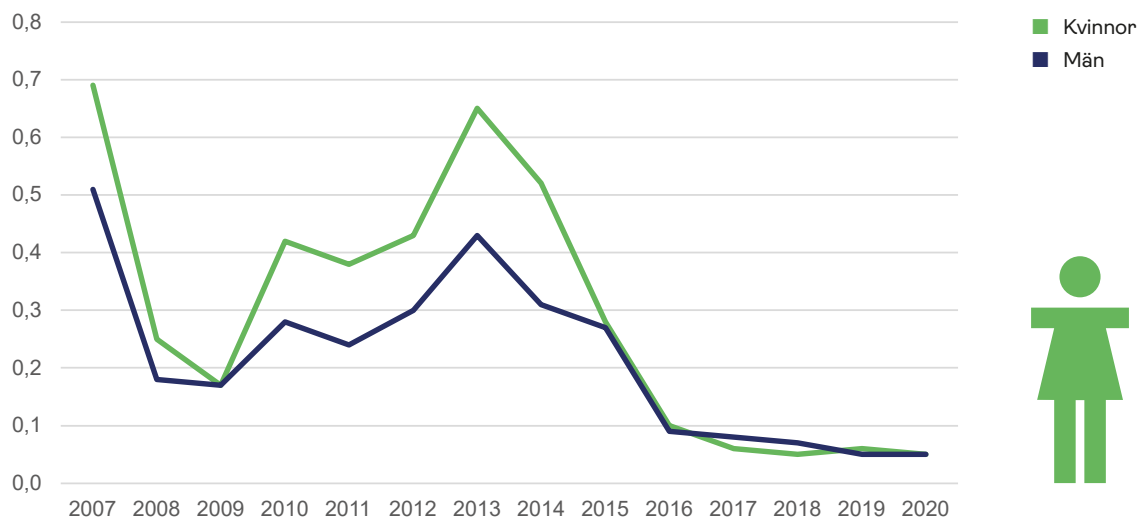
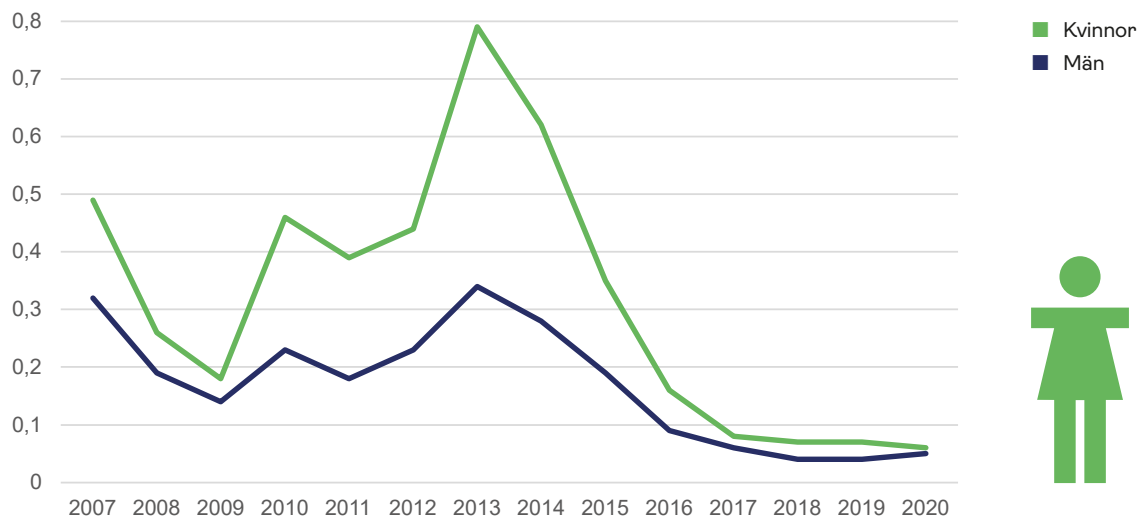


Diagram 28

Nya sjukfall med psykisk diagnos som har lett till månadsersättning 2007-2020, per 1 000 sysselsatta efter kön. Svenskt Näringsliv/LO.



Vilka psykiska diagnoser leder till månadsersättning?

Tre diagnosgrupper, *reaktion på svår stress*, *förstämningssyndrom* (t.ex. *depression*) och *ångestsyndrom* utgör tillsammans över 90 procent av de långa sjukfallen med *psykisk diagnos*. Men tittar man enbart på sjukfall med *psykisk diagnos* som lett till månadsersättning är dessa avsnitt inte lika dominerande även om de fortfarande är i majoritet, vilket framgår i **tabell 9** och **10**.

Framför allt är andelen *reaktion på svår stress* mindre inom månadsersättning. Även diagnossammansättningen inom *reaktion på svår stress* skiljer sig åt vid månadsersättning, med en mindre andel *utmatningssyndrom* och en större andel *PTSD*. På liknande vis skiljer sig diagnossammansättningen vid månadsersättning inom

förstämningssyndrom, med en mindre andel *depressiv episod* och större andel *bipolär sjukdom* och *recidiverande depressioner*.

Flera diagnosgrupper som är relativt sällsynta vid dagsersättning är mer vanligt förekommande vid månadsersättning. Detta gäller exempelvis *organiska, inklusive symtomatiska, psykiska störningar* (t.ex. *demenssjukdomar* eller *lindrig kognitiv störning*); *beteendestörningar* och *emotionella störningar* med debut vanligen under *barn- och ungdomstid* (t.ex. *ADHD* och *ADD*), *störningar av psykisk utveckling* (t.ex. *autism*) samt *schizofreni*, *schizotypa störningar* och *vanföreställningssyndrom*.



Tabell 9



**Diagnosfördelning för dagsersättning och månadsersättning.
Långa sjukfall med psykisk diagnos med start 2015–2020, Kommuner och regioner, kvinnor och män.**

| | Dagsersättning | Månadsersättning |
|---|----------------|------------------|
| Förstämningssyndrom | 28,3 % | 31,3 % |
| Reaktion på svår stress | 56,9 % | 28,7 % |
| Organiska, inklusive symtomatiska, psykiska störningar | 0,4 % | 11,5 % |
| Ångestsyndrom | 11,1 % | 8,6 % |
| Schizofreni, schizotypa störningar och vanföreställningssyndrom | 0,7 % | 5,8 % |
| Störningar av psykisk utveckling | 0,1 % | 3,6 % |
| Beteendestörningar och emotionella störningar med debut vanligen under barndom och ungdomstid | 0,6 % | 3,4 % |
| Personlighetsstörningar och beteendestörningar hos vuxna | 0,3 % | 2,7 % |
| Psykisk utvecklingsstörning | 0,0 % | 1,2 % |
| Övriga psykiska diagnoser | 1,5 % | 3,3 % |
| Totalsumma | 100,0 % | 100,0 % |

Tabell 10



**Diagnosfördelning för dagsersättning och månadsersättning.
Långa sjukfall med psykisk diagnos med start 2015–2020, Svenskt Näringsliv/LO, kvinnor och män.**

| | Dagsersättning | Månadsersättning |
|---|----------------|------------------|
| Förstämningssyndrom | 36,8 % | 29,7 % |
| Reaktion på svår stress | 38,5 % | 21,0 % |
| Ångestsyndrom | 16,6 % | 10,3 % |
| Organiska, inklusive symtomatiska, psykiska störningar | 0,5 % | 9,4 % |
| Schizofreni, schizotypa störningar och vanföreställningssyndrom | 1,7 % | 7,3 % |
| Beteendestörningar och emotionella störningar med debut vanligen under barndom och ungdomstid | 1,7 % | 6,2 % |
| Störningar av psykisk utveckling | 0,5 % | 5,8 % |
| Psykisk utvecklingsstörning | 0,1 % | 3,5 % |
| Personlighetsstörningar och beteendestörningar hos vuxna | 0,5 % | 2,4 % |
| Övriga psykiska diagnoser | 3,2 % | 4,3 % |
| Totalsumma | 100,0 % | 100,0 % |

Kortvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos

Sjukförsäkringen för privatanställda arbetare, AGS, lämnar i normalfallet ersättning från och med dag 15 i sjukfallet. Detta gör det möjligt att redovisa statistik för korta sjukfall (sjukfall som är mellan 15 och 90 dagar långa) med *psykisk diagnos* för avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO.

Som **diagram 29** visar avslutas ungefär 40 procent av sjukfallen med *psykisk diagnos* innan de blir 90 dagar långa. AGS-KL, som ersätter sjukfall inom Kommuner och regioner, lämnar i normalfallet ersättning från och med dag 91 och det är därför inte möjligt att redovisa korta sjukfall för detta avtalsområde. Jämfört med samtliga sjukfall, oavsett diagnos, avslutas sjukfall med *psykisk diagnos* i långsammare takt.

År 2019 finns ett tydligt hack i kurvan vid dag 180 då arbetsförmågan ska provas mot hela arbetsmarknaden. Regeringen stoppade tillfälligt dessa prövningar från den 21 december 2020. Stoppet varade till och med 15 mars 2021 då en permanent regelförändring trädde i kraft.

Den permanenta regelförändringen innebär att bedömningen av arbetsförmågan mot hela arbetsmarknaden

efter dag 180 ska skjutas upp, om övervägande skäl talar för att den försäkrade senast dag 365 kommer att återgå i arbete hos arbetsgivaren i samma omfattning som tidigare. Undantaget övervägande skäl har börjat användas i stor utsträckning vilket innebär att få sjukfall avslutats vid dag 180 under 2021.

Diagram 30 visar utvecklingen av antalet korta sjukfall med *psykisk diagnos* uppdelat på kön. Mellan 2011 och 2015 ökade antalet korta sjukfall. År 2016 bröts utvecklingen och antalet korta sjukfall började minska.

För att kunna jämföra sjukfrånvaron med *psykisk diagnos* mellan olika grupper behöver frånvaron sättas i relation till sysselsättningen, vilket görs i kommande avsnitt.

Diagram 29

Samtliga sjukfall med psykisk diagnos med start 2019 eller 2021 och hur stor procentandel som fortfarande pågick efter ett visst antal dagar. Kvinnor och män, Svenskt Näringsliv/LO.

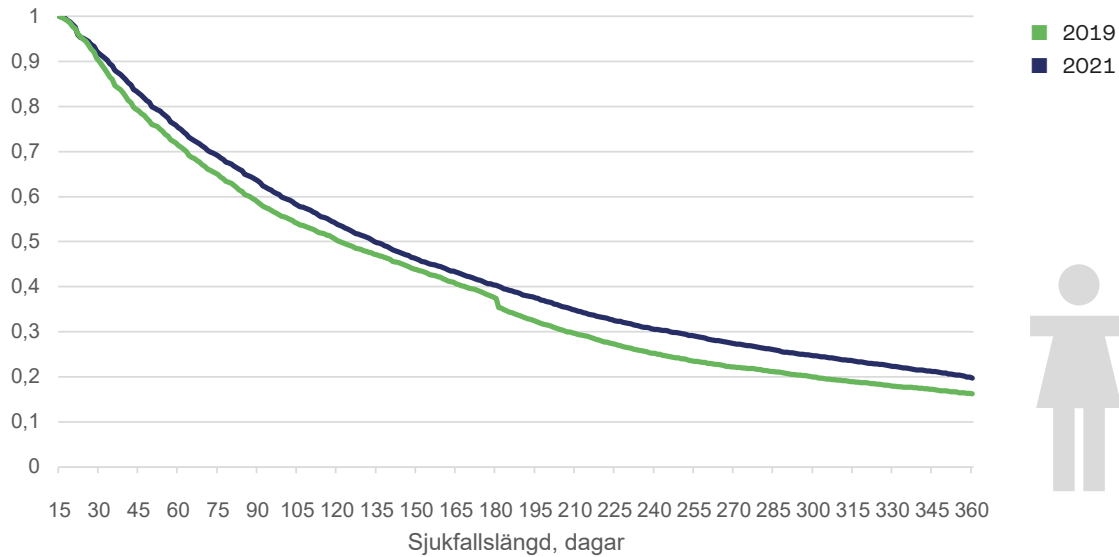
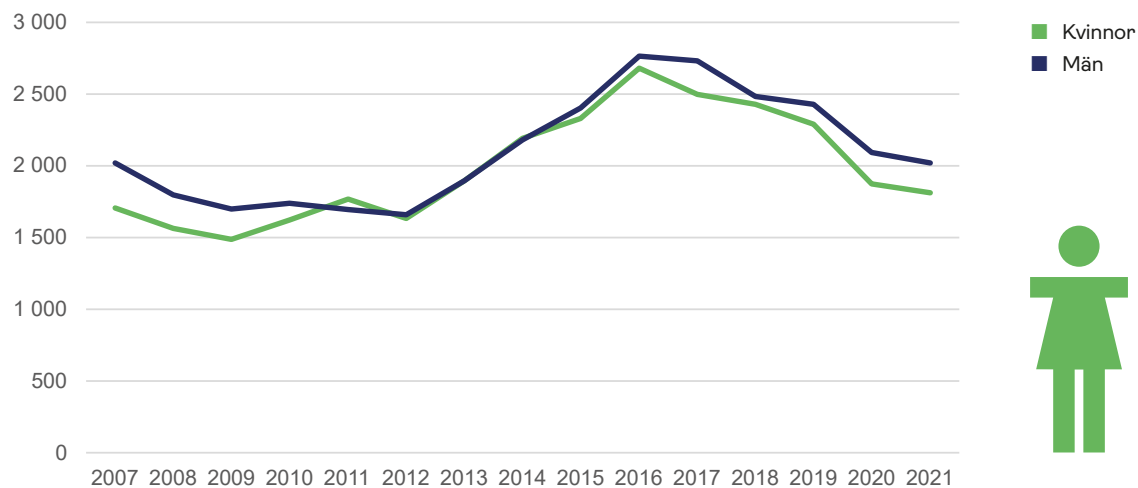


Diagram 30

Antal korta sjukfall med psykisk diagnos, per kön 2007–2021. Svenskt Näringsliv/LO.



Avläst 2023-06-30.



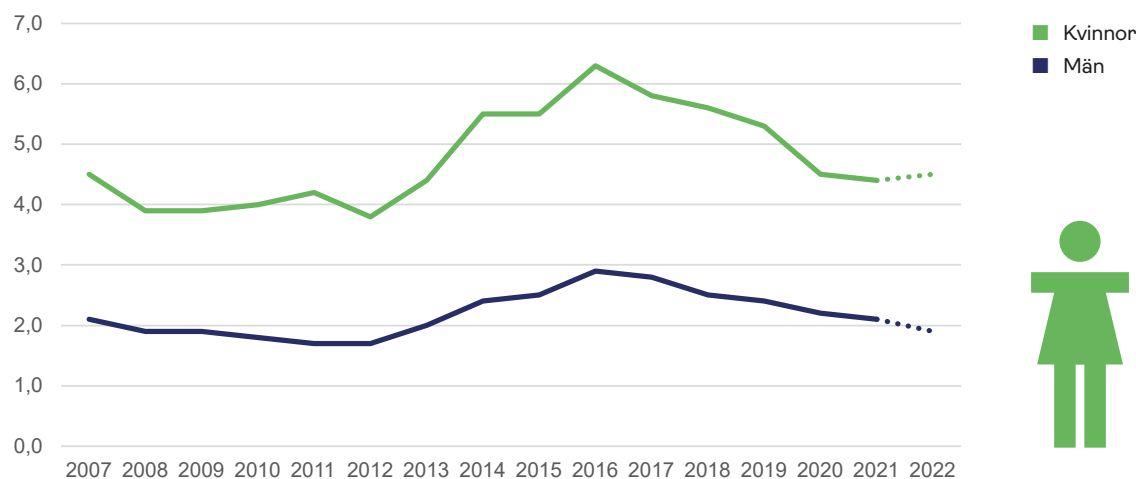
Risk för kortvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos

Diagram 31 redovisar antalet korta sjukfall med *psykisk diagnos* per 1 000 sysselsatta över tid för Svenskt Näringsliv/LO, även kallat risk för kortvarig sjukfrånvaro. Risken beräknas som antal nya korta sjukfall per 1 000 sysselsatta det aktuella året och är avläst 31 december året efter sjukfallet startade. För 2022 presenteras en uppskattning av risken då det ännu inte finns ett färdigt utfall.

Liksom vid långvarig sjukfrånvaro har kvinnor mer än dubbelt så hög risk som män för kortvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos*. De övergripande trenderna över tid har varit likartade för både kvinnor och män och liknar utvecklingen för långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos*.

Diagram 31

Antal korta sjukfall med psykisk diagnos per 1 000 sysselsatta. Svenskt Näringsliv/LO.



Risk för kortvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos per åldersgrupp

Diagram 32 visar utvecklingen av åldersuppdelad risk för kortvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos* för kvinnor inom Svenskt Näringsliv/LO. **Diagram 33** visar motsvarande utveckling för män. För kvinnor är en skillnad mot långvarig sjukfrånvaro att det inte är åldersgruppen

36–45 år som har högst risk, utan gruppen 46–55 år (med undantag för 2019). Skillnaden mellan kvinnor och män är som minst i åldersgruppen 16–25 år och ökar sedan med åldern.

Diagram 32

Antal korta sjukfall med psykisk diagnos per 1 000 sysselsatta. Kvinnor, Svensk Näringsliv/LO.

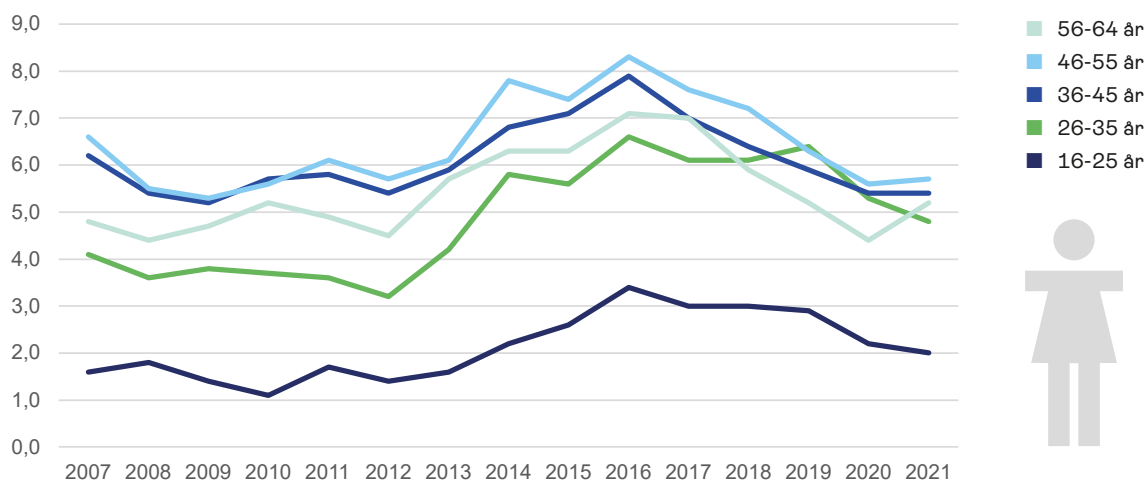
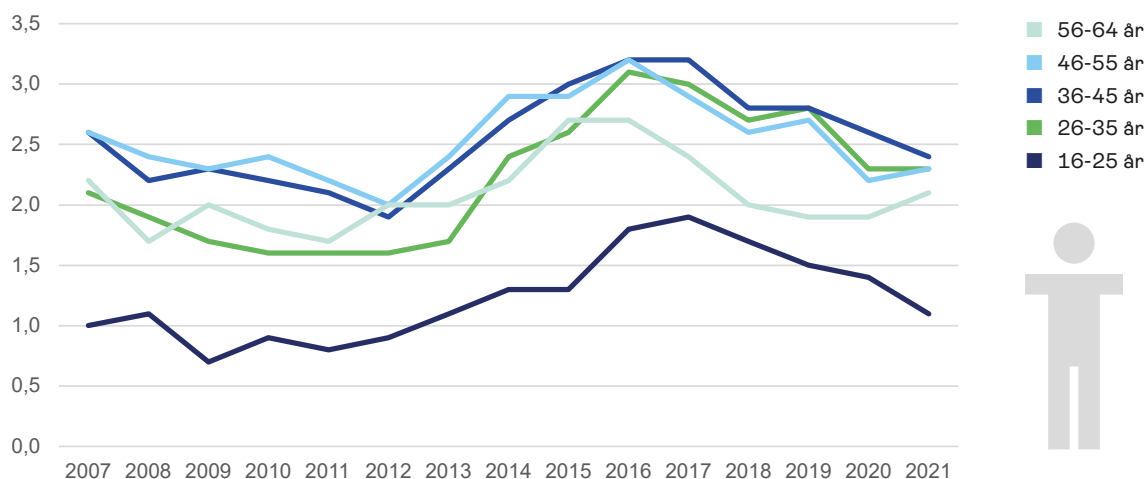


Diagram 33

Antal korta sjukfall med psykisk diagnos per 1 000 sysselsatta. Män, Svensk Näringsliv/LO.



Vilka psykiska diagnoser ligger bakom kortvarig sjukfrånvaro?

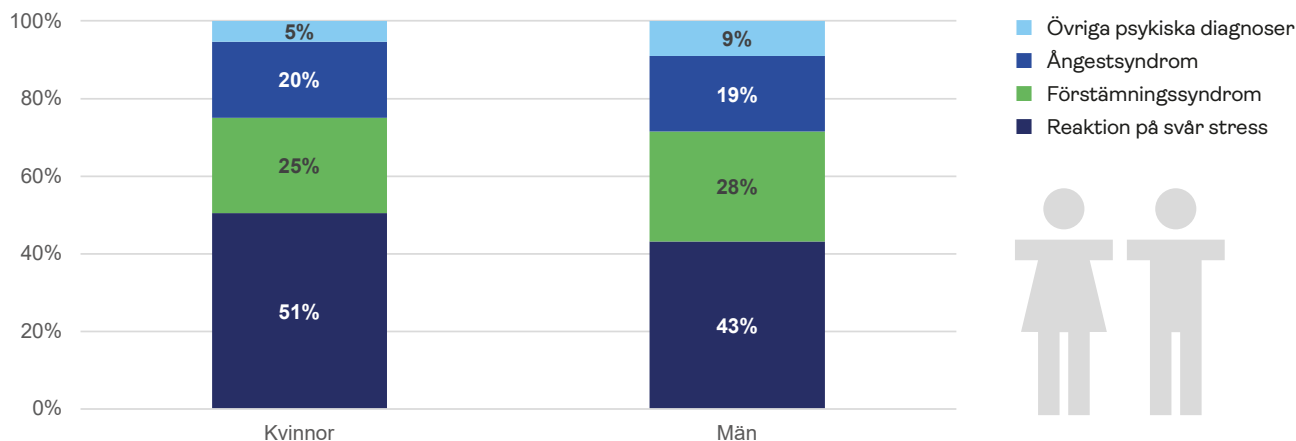
Diagram 34 visar fördelningen av de vanligaste psykiska sjukdomarna vid kortvarig sjukfrånvaro uppdelat på avtalsområde och kön. *Reaktion på svår stress*, där bland annat *utmattningssyndrom* ingår, är den vanligaste orsaken till kortvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos*. Det gäller både kvinnor och män. Näst vanligast är *förstämningssyndrom*, som framför allt utgörs av *depressionsdiagnoser*. Därefter följer *ångestsyndrom*.

Dessa tre diagnosgrupper ligger tillsammans bakom över 90 procent av den kortvariga sjukfrånvaron med *psykisk diagnos*.

Diagnosfördelningen vid kortvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos* liknar den vid långvarig sjukfrånvaro, men med en något mindre andel *förstämningssyndrom* och en större andel *reaktion på svår stress*.

Diagram 34

De vanligaste diagnosgrupperna vid kortvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos, per kön 2021. Svenskt Näringsliv/LO.



Risk för kortvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos per yrkesgrupp

Tabell 11–13 visar antalet sjukfall med *psykisk diagnos* år 2021 som lett till kortvarig sjukfrånvaro inom Svenskt Näringsliv/LO, fördelat på yrkesgrupp och kön. För åren 2017 till 2021 redovisar vi risken, det vill säga antalet personer per 1 000 sysselsatta (16–64 år), som har drabbats av ett kort sjukfall med *psykisk diagnos*. Uppgifterna om antalet sysselsatta inom respektive yrkesgrupp är hämtade från Statistiska centralbyråns yrkesstatistik.

Tabell 11 redovisar uppgifter för båda könen, medan **tabell 12–13** redovisar uppgifter för kvinnor respektive män.

Tabell 11 innehåller fler yrkesgrupper än tabellerna med uppgifter endast för kvinnor eller män. Det beror på att vissa yrkesgrupper har för få korta sjukfall med *psykisk diagnos* för att redovisas per kön.

Kvinnor hade 2021 en högre risk än män för kortvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos* i så gott som alla yrkesgrupper. På totalnivå har kvinnor en mer än dubbelt så hög risk som män.

Mellan 2017 och 2021 minskade risken för korta sjukfall med *psykisk diagnos* för både kvinnor och män. För både kvinnor och män hade yrkesgrupperna *träindustriarbete* och *textil-, skinn och läderindustriarbete* hög risk.



Tabell 11



Antal korta sjukfall per 1 000 sysselsatta 2017–2021 samt antal korta sjukfall 2021 per yrkesgrupp. Psykiska diagnoser. Svenskt Näringsliv/LO, kvinnor och män. Sorterat efter risk 2021.

| Yrkesgrupp | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | Antal korta sjukfall med psykisk diagnos 2021 |
|---|------------|------------|------------|------------|------------|---|
| Textil-, skinn och läderindustriarbete | 4,7 | 7,1 | 4,7 | 5,1 | 9,5 | 49 |
| Städare och fönsterputsare | 7,8 | 7,4 | 7,2 | 6,8 | 6,6 | 404 |
| Träindustriarbete | 5,2 | 4,4 | 3 | 3,6 | 4,9 | 90 |
| Livsmedelsarbete | 6,4 | 4,5 | 4,2 | 3,9 | 4,2 | 92 |
| Godshanterings- och lagerarbete, m.m. | 5,1 | 4,7 | 5,2 | 4,2 | 3,9 | 458 |
| Väktare, ordningsvakter | 3,4 | 4 | 3 | 3,8 | 3,9 | 70 |
| Metall- och övrigt industriellt arbete | 4,5 | 4,4 | 4,1 | 3,4 | 3,4 | 803 |
| Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete | 5 | 4,5 | | | 3,4 | 10 |
| Yrkesförare | 3,3 | 3,1 | 3,3 | 2,8 | 2,8 | 253 |
| Personliga assistenter | 4,2 | 4,2 | 3,5 | 3,1 | 2,6 | 129 |
| Grafiskt arbete | 3,3 | 2,3 | 1,6 | | 2,4 | 12 |
| Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl. | 3,2 | 2,3 | 2 | 2,2 | 2,3 | 133 |
| Försäljare inom handel, m.m. | 3,2 | 2,9 | 2,7 | 2,2 | 2,1 | 495 |
| Byggnadsmålare | 3,1 | 2,4 | 2,9 | 3,2 | 1,8 | 25 |
| Betong-, bygg- och anläggningsarbete | 2,1 | 1,7 | 1,9 | 1,7 | 1,7 | 173 |
| Byggnadsträarbetare | 1,9 | 2 | 1,8 | 1,6 | 1,6 | 81 |
| Elektriskt arbete | 2,2 | 1,5 | 1,6 | 1,7 | 1,4 | 72 |
| Isolerings- och VVS-montörer | 1,8 | 1,4 | 1,5 | 1,2 | 1,2 | 32 |
| Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete | 1,5 | 1,2 | 1,1 | 1,1 | 1,2 | 41 |
| Pappers- och pappersmassearbetare | | 1,6 | 1,2 | 0,9 | 0,9 | 10 |
| Restaurang- och storköksarbete | 1,4 | 1,3 | 1,3 | 0,9 | 0,7 | 76 |
| Övriga yrkesgrupper | | | | | | 268 |
| Samtliga yrkesgrupper | 3,7 | 3,4 | 3,3 | 2,9 | 2,8 | 3 776 |

Tabell 12

Antal korta sjukfall per 1 000 sysselsatta 2017–2021 samt antal korta sjukfall 2021 per yrkesgrupp. Psykiska diagnoser. Svenskt Näringsliv/LO, kvinnor. Sorterat efter risk 2021.



| Yrkesgrupp | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | Antal korta sjukfall med psykisk diagnos 2021 |
|---|------------|------------|------------|------------|------------|---|
| Byggnadsträarbetare | | 13,8 | | | 17,3 | 12 |
| Träindustriarbete | 14,2 | 8,8 | 7,3 | 7,2 | 12,1 | 33 |
| Textil-, skinn och läderindustriarbete | 5,9 | 10,2 | 6,8 | 5,6 | 12,1 | 33 |
| Väktare, ordningsvakter | 5,8 | 7,3 | 6 | 7,6 | 9,3 | 43 |
| Metall- och övrigt industriellt arbete | 10 | 10,4 | 9 | 8,4 | 8,4 | 294 |
| Yrkesförare | 7,8 | 8,2 | 9,8 | 7,8 | 7,7 | 62 |
| Städare och fönsterputsare | 8,2 | 7,8 | 7,8 | 7,3 | 7 | 273 |
| Godshanterings- och lagerarbete, m.m. | 9,4 | 9 | 9,4 | 6,8 | 6,7 | 173 |
| Livsmedelsarbete | 10,2 | 7,9 | 6,5 | 6,6 | 5,7 | 42 |
| Betong-, bygg- och anläggningsarbete | 8,4 | 4,7 | 5,8 | 4,9 | 4 | 12 |
| Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete | 5,2 | | | | 3,5 | 10 |
| Personliga assistenter | 5,3 | 5,2 | 4,6 | 3,6 | 3,4 | 118 |
| Försäljare inom handel, m.m. | 4,2 | 3,9 | 3,6 | 2,8 | 2,7 | 394 |
| Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete | 3,4 | 2,4 | 2,9 | 2,1 | 2,4 | 23 |
| Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl. | 3,2 | 1,9 | 2 | 2,5 | 1,9 | 27 |
| Restaurang- och storköksarbete | 2,1 | 1,9 | 1,8 | 1,4 | 1 | 50 |
| Övriga yrkesgrupper | | | | | | 185 |
| Samtliga yrkesgrupper | 5,8 | 5,6 | 5,3 | 4,5 | 4,4 | 1 784 |

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 13



Antal korta sjukfall per 1 000 sysselsatta 2017–2021 samt antal korta sjukfall 2021 per yrkesgrupp. Psykiska diagnoser. Svenskt Näringsliv/LO, män. Sorterat efter risk 2021.

| Yrkesgrupp | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | Antal korta sjukfall med psykisk diagnos 2021 |
|---|------------|------------|------------|------------|------------|---|
| Textil-, skinn och läderindustriarbete | 3,4 | 3,7 | | 4,5 | 6,5 | 16 |
| Städare och fönsterputsare | 7 | 6,7 | 6,1 | 6,1 | 5,9 | 131 |
| Träindustriarbete | 3,8 | 3,7 | 2,3 | 3 | 3,7 | 57 |
| Livsmedelsarbete | 4,4 | 2,8 | 2,9 | 2,5 | 3,4 | 50 |
| Godshanterings- och lagerarbete, m.m. | 4 | 3,6 | 4,1 | 3,5 | 3,1 | 285 |
| Grafiskt arbete | 2,5 | 1,9 | 1,9 | | 2,6 | 10 |
| Metall- och övrigt industriellt arbete | 3,5 | 3,3 | 3,2 | 2,5 | 2,5 | 509 |
| Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl. | 3,2 | 2,3 | 2 | 2,1 | 2,4 | 106 |
| Yrkesförare | 2,8 | 2,6 | 2,7 | 2,3 | 2,3 | 191 |
| Väktare, ordningsvakter | 2,4 | 2,7 | 1,8 | 2,4 | 2 | 27 |
| Betong-, bygg- och anläggningsarbete | 1,9 | 1,6 | 1,7 | 1,6 | 1,6 | 161 |
| Byggnadsträarbetare | 1,8 | 1,8 | 1,7 | 1,5 | 1,4 | 69 |
| Byggnadsmålare | 2,4 | 2,2 | 2,6 | 2,4 | 1,3 | 16 |
| Elektriskt arbete | 2,2 | 1,4 | 1,5 | 1,7 | 1,3 | 65 |
| Försäljare inom handel, m.m. | 1,5 | 1,3 | 1,3 | 1,1 | 1,2 | 101 |
| Isolerings- och VVS-montörer | 1,8 | 1,4 | 1,5 | 1,1 | 1,1 | 29 |
| Personliga assistenter | 1,6 | 1,8 | 1,1 | 1,9 | 0,8 | 11 |
| Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete | 0,9 | 0,7 | 0,5 | 0,7 | 0,7 | 18 |
| Restaurang- och storköksarbete | 0,8 | 0,6 | 0,8 | 0,4 | 0,5 | 26 |
| Övriga yrkesgrupper | | | | | | 114 |
| Samtliga yrkesgrupper | 2,8 | 2,5 | 2,4 | 2,2 | 2,1 | 1 992 |

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Förebyggande åtgärder

Suntarbetsliv

Läs mer om att förebygga psykisk ohälsa och stress på suntarbetsliv.se och sök på verktyget Stressdialogen. Med Stressdialogen får ni stöd i att prata om vad som orsakar stress på jobbet och hur ni kan förebygga ohälsa i arbetsgruppen.

Prevent

På prevent.se finns information om arbetsrelaterad stress. Det handlar om hur kraven i arbetet och arbetsorganisationen påverkar de anställda, men också om hur de anställdas hälsa och välbefinnande påverkar arbetet. Du kan även ta del av verktyget Arbetsplatsdialogen, som är en metod för att förebygga ohälsa och sjukskrivning med fokus på balans i arbetet, kognitiv ergonomi och belastningsergonomi.

Myndigheten för arbetsmiljökunskap

Läs mer om riktlinjer vid psykisk ohälsa på arbetsplatsen på Myndigheten för arbetsmiljökunskaps webbplats, mynak.se. Riktlinjerna riktar sig till företagshälsovården, arbetsgivare eller annan aktör som erbjuder liknande tjänster och fokuserar på att förebygga, utreda och åtgärda arbetsrelaterad psykisk ohälsa.

Arbetsmiljöverket

På arbetsmiljoverket.se hittar du bland annat föreskrifter om organisatorisk och social arbetsmiljö. Föreskrifterna förtydligar vad arbetsgivare och arbetstagare ska göra inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Råd till chefer

Råd till chefen som vill skapa en bättre psykisk hälsa:¹

Skapa öppenhet kring psykisk ohälsa

- ▶ Skapa öppenhet kring psykisk ohälsa.
- ▶ Diskutera den psykosociala arbetsmiljön, såsom återhämtning, schemaläggning, introduktion av nyanställda och hur ni pratar med varandra.
- ▶ Skapa utrymme för återhämtning.
- ▶ Ha regelbundna arbetsplatsträffar.
- ▶ Se till att friskvårdstimmen används.
- ▶ Arbeta förebyggande med insatser både mot organisationen och medarbetarna.
- ▶ Ta hjälp av företagshälsovården.

¹ Källa: Gunnel Hensing, professor i socialmedicin; intervju suntarbetsliv.se 31 augusti 2021.



Stöd för förebyggande arbete från Afa Försäkring

IA-systemet

Med IA-systemet har du ett välfungerande stöd i SAM-hjulet för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Enligt Arbetsmiljöverkets definition i AFS 2001:1 handlar det om att ”undersöka, genomföra och följa upp verksamheten på ett sådant sätt att ohälsa och olycksfall i arbetet förebyggs och en tillfredsställande arbetsmiljö uppnås.”
<https://www.afaforsakring.se/ohalsa-och-arbetssskador/ia-systemet>

Rehabiliteringsstöd

Rehabilitera kan man göra redan innan en medarbetare blivit sjukskriven. Att söka arbetslivsinriktat rehabiliteringsstöd för att förebygga sjukfrånvaro skapar hållbarhet för både arbetstagare och arbetsplats. Afa Försäkring kan lämna ersättning för kostnader för arbetslivsinriktad rehabilitering och insatser för att förebygga arbetsoförmåga vid både psykiska och fysiska besvär. Läs mer på
<https://www.afaforsakring.se/ohalsa-och-arbetssskador/rehabiliteringsstod>

Forskning och utveckling

Läs mer om den forskning Afa Försäkring finansierar på:
<https://fou.afaforsakring.se/sv/forskningsarkivet/filter>

Publikation av Afa Försäkrings analysavdelning, kontakt:
analys@afaforsakring.se

Afa Försäkring • 106 27 Stockholm • 0771-88 00 99 • afaforsakring.se

afa
FÖRSÄKRING